СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 8-го Жовтня, 1903. Число 41. — Vol. XI. Scranton, Pa., Thursday, October 8, 1903. No. 41.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Жовтень

8	Ч.	Евфрозины, Пафнут.
9	П.	† Йоана Богослова
10	С.	Калистрата
11	Н.	18 по Сош. Харитона, Вяч.
12	П.	Кіріяка
13	В.	Григорія
14	С.	† Покровъ Пр. Б.

Въ Октобрѣ безъ вступного буде ся пріймати новыхъ членôвъ до „Р. Н. Союза“ въ вѣцѣ до 35 лѣтъ; а за пôвъ вступного въ вѣцѣ вôдъ 35 до 45 лѣтъ и то вô всѣхъ Вôддѣлахъ „Союза“! Хто еще не належить нехай приступае до „Союза“, бо нѣхто не знае, яка кого доля чекае!!

— **Померъ** дня 2 октобра б. р. Кирей Ґлюзъ, родомъ зô Шквѣртного, 24 лѣтъ маючій, и то по дуже короткôй слабости, котру дôставъ въ роботѣ (въ дротовни) въ Елизабетпортъ, Н. Дз. Осиротивъ свою молоду жену Орину зъ р. Кузякъ, зъ кôтрою живъ всего лишь 8 мѣсяцѣвъ и не належавъ до жадного братства анѣ до Р. Н. Союза головно зъ причины скупости и недбальства. Бѣдна жена (находяча ся ще до того въ станѣ поважнôмъ) ѣздила по контрахъ помежи добрыхъ людей знакомыхъ, абы зложили ся на похоронъ. — По похоронѣ сейчасъ 6 новыхъ членôвъ зголосило ся до Союза! Тожь всѣ особливо молоди не повинни жити легкодушно зъ дня на день, але чимъ скорше повинни приступати до Союза, бо дуже часто несподѣваный вѣтеръ зломить скорше молоде и тоненьке дерево, нѣжь старше! Не меньше повинни до Союза приступати и самотни и ти люде, що хотять за пару лѣтъ вертати до старого краю, бо въ Союзѣ мае членъ забеспеченый маетокъ $600 авзглядно $900, за тыхъ 70 ц. мѣсячного тай знае, що не жие безъ цѣли, але яко сотворѣне Боже розумно и розважно не тôлько для себе, але и для другихъ.

— **Доходять** до насъ вѣсти, що словаки дуже злостять ся, если де Русины пробудять ся и основують свое братство Союза! Братя Русины! ганьба довше волочити ся по чужихъ орґанізаціяхъ, ворожихъ нашôй народности и церквѣ. Покиньте „rimo- a grecko-katolicke“ орґанізаціи, а горнѣть ся до Союза, бо словаки вже досить послова-чили нашого народу и за руски грошѣ еще смѣють ся зъ Русинôвъ.

— **Робота** по копальняхъ твердого угля въ Пенсилвеніи иде чимъ разъ гôрше. Изъ всѣхъ сторôнъ доносять послѣдными днями, що компаніи нагромадили величезни засобы угля и наслѣдкомъ надпродукціи замикають копальнѣ або обмежають роботу до кôлька днѣвъ въ тыжни. Звышь 30 тысячь майнерôвъ лишило ся безъ роботы, а въ друге тôлько робить такъ слабко, що не мае зъ чого выжити.

— **Жену** угорского русина, Олексы Ригля, увязнено въ Мекаду, Па. за убійство дитяти, є доказы, стверджени коронеромъ, що увязнена задусила свое новоурожене дитя, дѣвчинку. Догадують ся, що нещасна довершила злочину въ нападѣ хвилевого божевôля.

— **Незавидна** судьба стрѣнула родину Фарейнôвъ, котра выбрала ся оногды на прогульку и родинный зъѣздъ до Філаделфіи, Па. Всѣ члены родины, въ числѣ 12 осôбъ, выйшли на зелѣзничу стацію Шаронъ Гілъ, коло Філаделфіи, ожидаючи поѣзду. Були одначе на стôлько не обережными, що гуртомъ поставали на шинахъ и середъ гутôрки забули про небеспеку. Въ тôмъ надлетѣвъ поспѣшный поѣздъ и убивъ 5. осôбъ, а 3 тяжко покалѣчивъ, що не пережиють свого калѣцтва.

— **Изъ** становои вязницѣ въ Бірмінґгемъ, Ала. хотѣло утечи оногды 4. вязнѣвъ, котри були засуджени за розличи злочины на кару вôдъ двохъ до 20 лѣтъ арешту. Вязнѣ розбили въ тôй цѣли стѣну динамітомъ, але не всѣмъ прійшло ся гуляти на свободѣ. Лишень оденъ, якійсь Дж. Имрі вспѣвъ утечи, а прочихъ трехъ такъ пострѣляла вязнична сторожа, що теперь догаряють въ шпитали.

— **Доносять** зъ Ріо де Дженейро въ Бразйліи, що въ послѣдныхъ двохъ тыжняхъ померло тамъ на чуму кôлькадесять осôбъ, а 71 недужихъ лежить по шпиталяхъ. Недуга ширить ся такъ швидко, що власти безсильни супротивъ неи.

— **Шкоды**, заподѣяни сего року градомъ у сходнôй Галичинѣ обчислено загаломъ на 128 міліонôвъ 348 тысячь 76 коронъ. Шкоды нанесени повѣнями выносять пôсля обчисленъ повѣтовыхъ 20 міліонôвъ 97 тысячь 306 коронъ. Краєвый выдѣлъ предложить соймови просторый звѣтъ про шкоды вôдъ повени и граду тай буде домагати ся: 1) признаня 400.000 К. на запомоги и безпроцентови позички для сѣльскихъ господарѣвъ, навѣщеныхъ елементарными нещастями; 2) призначеня 150.000 К. на пôдвысшене охоронныхъ валôвъ на обохъ берегахъ Вислы вôдъ Кракова до Неполомицъ. На покрыте сихъ выдаткôвъ мае ся затягнути позички, сплачувани въ 10 ратахъ.

— **Президентъ** Рузвелтъ носить при собѣ револьверъ для обороны. Вôдкрили се оногды, коли вѣтеръ пôднѣсъ ему полы вôдъ сурдута.

Американьски часописи, що донесли про сю новину, добавляють: „И якъ ту не мають носити револьверôвъ розлични „бомы“ та харцизяки, коли самъ президентъ, окруженый численною сторожею и береженый якъ око въ головѣ, носить его въ кишени!

— **Щасливый** случай не одного здѣлавъ вже въ Америцѣ богатымъ. Ось и зъ Бейонъ, Н. Джер. доносять про такій случай. Оденъ панокъ закупивъ тамъ вôдъ нафтовои компаніи кадовбъ парохода „Клервойсъ“, котрый передъ кôлькома днями упавъ жертвою огню въ тамошнôй пристани. Компанія гадала, що корабель наладованый нафтою згорѣвъ до нащадку и продала его згаданому панкови за 1800 долярôвъ. Мѣжь тымъ показало ся, що набôръ нафты въ корабли, вартости 40 тысячь долярôвъ, зовсѣмъ не згорѣвъ и щасливый купець прійшовъ ненадѣйно до богатства. Перше, якъ самъ каже, мавъ лише 2 тысячѣ долярôвъ, а теперь мае сорокъ и кôлька тысячь.

— **Русины** въ Травґеръ, Па. отворили вôдъ першого Септембра анґлійску школу. Учить у нѣй одна Американка. Слава!

— **Поспѣшный** поѣздъ зелѣзницѣ Савтернъ, котрымъ ѣхало 18 осôбъ, выскочивъ изъ шинъ биля стаціи Денвилъ, Ва. и зъ высочезного моста упавъ въ пропасть, на дно рѣчки. Льокомотива и всѣ ваґоны розбили ся на куснѣ и перемѣнили ся въ одну збиту масу зъ дерева, зелѣза та людей. Ратункови вôддѣлы выдобули зъ пôдъ румовища 10 трупôвъ и 8 тяжко покалѣченыхъ зъ якихъ також помре бôльша половина.

Ся катастрофа лучила ся минувшого понедѣлка.

— **Фабрику** фальшивыхъ грошей вôдкрили власти недалеко мѣсточка Косъ, Міч. у однôмъ невеличкôмъ домику. Сей домикъ стоявъ на фармѣ коло шляху зелѣзницѣ Мічіґанъ & Вісконзінъ и нѣкому навѣть на гадку не впало, що тамъ пôдроблюють рôчно кôлькадесять тысячь срѣбныхъ монетъ. Ажь велика скôлькôсть фальсифікатôвъ звернула увагу властей и они почали пильно слѣдити, доки не впали на слѣдъ злочинцѣвъ. Всѣхъ фальшôвникôвъ увязнено.

— **На** розѣ улиць Монрое и Ротджерсъ въ Ню-Йорку завалила ся нова 5-поверхова каменица причôмъ погибло 6. робôтникôвъ, а 5. було покалѣченыхъ. Вина нещастя спадае на будôвничого, котрого потягнено вже до судовои одвѣчальности.

— **Петербурски** часописи доносять, що Русины-Украинцѣ въ Петербурзѣ намѣряють сеи осени торжественно святкувати 75-лѣтни роковины смерти Ив. Котляревского. Літературный вечеръ въ память поета мавъ-бы вôдбути ся въ жовтни, себто въ день его смерти. — Також и галицки Украинцѣ починають уряджувати рядъ вечеркôвъ и вôдчитôвъ въ память сего воскресителя Руси Украины, лишень мы, американьски Украинцѣ лишили ся вôдъ нихъ по заду. Ту ще мабуть не подумано надъ тымъ.

— **Доносять** до американьскихъ часописей, що въ охресности Морґантавнъ, Мд. чути зъ пôдъ землѣ які-сь загадочни голосы, шепоты, шумъ и гримôтню. Забобонни жителѣ такъ напудили ся сего, що покидають свои домы и утѣкають въ инши околицѣ.

— **Жертвою** пожежѣ упали галицки мѣста — Золочѣвъ и Монастириска, заселени переважно Русинами. Въ Золочевѣ згорѣли: церковь св. О. Миколая, два шпиталѣ, судъ зъ актами, дôмъ парохіяльный и загаломъ понадъ 500 домôвъ, не вчисляючи будинкôвъ господарскихъ. Причину пожежѣ годѣ на разѣ выслѣдити.

Зъ Монастирискъ нема еще близшихъ вѣстей. Звѣсно лише, що майже 4000 людей лишило ся тамъ безъ захисту и даху надъ головою. Шкода въ обохъ мѣстахъ міліонова.

Страшный огонь лютувавъ также въ тôй самôй порѣ въ селѣ Ляцкôмъ, коло Добромиля, де згорѣло 60 будинкôвъ 24-охъ господарѣвъ, церковъ и стара школа. Ту горѣло черезъ 2 дни зъ ряду.

Въ Глинянахъ погорѣло 36 найзаможнѣйшихъ господарѣвъ, кôлькасотъ будинкôвъ и тысячѣ копъ збôжа та паша. Шкода була въ бôльшôй части обезпечена.

На Волини, въ Росіи, якъ телеґрафують до американьскихъ часописей, выгорѣло руске мѣсто Острогъ.

— **При** улици Конґенсъ въ Христіяніи (Данія) выбухла оногды пожежа въ якôй втратило жите 11 осôбъ. Згорѣло кôлька найбогатшихъ склепôвъ въ мѣстѣ.

— **Застрѣливъ** д. 30 липня коло дороги за Свонъ Риверъ въ Канадѣ писарь одного Русина именемъ Митра Душевого зъ борщôвского повѣту, села Пищатинцѣ. Писарь застрѣливъ его, бо той упоминавъ ся о чекъ за те, що робивъ два мѣсяцѣ. Небôщикъ полишивъ въ краю жѣнку и дѣти.

— **Огонь**, що выбухъ 23 Септембра с. р. о 11 ôй въ ночи и спаливъ бойлеръ гавзы, належачи до Лейтробъ Канелсвилъ Колъ Ко въ Superior, Pa. — не зробивъ людямъ великои шкоды, бо тутъ есть друга майна, отже люде въ нѣй роблять а компанія спроваджуе нови машины а стара майна зачне також невдовзѣ робити. Хто зъ Русинôвъ не мае роботы мôгъ бы тутъ прійти. Тутъ є пять плейзôвъ оденъ вôдъ другого 15-20 минутъ ходу а роботу можна всюды достати.

Йос. Даниловичъ, Box, 66 New Derry. Pa.

— **Страшна** буря скаженѣла минувшого тыжня вздовжь пôвнôчного побережа Портуґаліи и заподѣяла безлѣчь шкодъ въ побережныхъ селахъ и мѣсточкахъ. На морю розбило кôлькадесять рыбацкихъ суденъ; а 16 рыбакôвъ втопило ся.

— **Якійсь** Г. Россовъ прострѣливъ въ лютераньскôмъ костелѣ въ Лакросъ, Віс. свою жену, зъ котрою розвѣвъ ся недавно. Россовъ стрѣливъ до неи три разы пôдчасъ богослуженя, почôмъ и собѣ пустивъ кульку въ груди. Прострѣлена жена померла въ двохъ годинахъ, а раненого Россова вôдвезено до шпиталя.

— **Руски** молодики (парубки) въ Скрентонъ, Па. орґанізують нове братство, котре мае приступити до „Союза“. Молоденька орґанізація буде называти ся братствомъ св. Архістратига Михаила.

ПАВЛА БЕРТА:

Дещо про звѣрята, ростины, камѣня и скалы.

Зъ анґлійского переклавъ **Ст. Макарь.**

[Дальше].

Суть ще звѣрята-вôджувачѣ, що мають на головѣ роги, внутрь пустѝ.

Обр. 77. Бизонъ (Bison або buffalo) Пôвнôчна Америка. Великій якъ вôлъ. Вôджувачь.

Волы суть найбôльшими представителями тыхъ звѣрятъ. Въ Америцѣ, Европѣ, Африцѣ и Азіи богато вôдмѣнъ освоено, але ще и теперь можна стрѣнути въ Америцѣ, Африцѣ и Азіи дикого вола зъ горбомъ и великою головою. Однымъ зъ такихъ е бизонъ або американьскій буйвôлъ (обр. 77), котрый до недавна замешкувавъ громадами степы пôвнôчнои Америки. Теперь тыхъ звѣрятъ вже немного, бо чимало ихъ понищено.

Вôвцѣ и козы причисляють ся до домашныхъ звѣрятъ. Въ горахъ Альпы и Пиринеи жие рôдъ

Обр. 78. Дика коза альпейска (Wild goat of the Alps). Вôджувачь.

Обр. 79. Дика вôвця (Wild sheep) Азія. Вôджувачь.

Обр. 80. Козуля (gazelle). Вôджувачь.

дикои козы (обр. 78) а въ Сиберіи и Середнôй Азіи дика вôвця (обр. 79).

Въ кôнци ще треба згадати про антильопы, иншій рôдъ звѣрятъ, котрѝ належать до пусторожцѣвъ. Суть они розличнои величины и жиють громадами въ Африцѣ. Африканьска козуля (обр. 80) звѣстна задля своеи красы. Оденъ рôдъ тыхъ моторныхъ а гарныхъ звѣрятокъ, мешканцѣвъ полудневои Африки, коли переходить зъ мѣсця на мѣсце, то йде громадою, що доходить инодѣ до 20 тысячь штукъ. Въ Европѣ е тôлько оденъ рôдъ дикои козулѣ (обр. 81) Альпъ и Пиринеѣвъ. Громады антильопъ волочать ся також по заходныхъ територіяхъ Злученыхъ Державъ.

Обр. 81. Дика козуля Альпъ и Пиринеѣвъ (Chamois of the Alps and Pyrenees). Вôджувачь.

20. Слонѣ. — Слонь (обр. 82) е найбôльшимъ звѣрятемъ сухоземнымъ. Буває бо майже 15 стôпъ высокій а важить неразъ 14 тысячь фунтôвъ. Все у того звѣряти дивачне. Нôсъ его выдовжений въ довгу трубу, зъ пôдъ котрои стремлять два великѝ зубы. Є вôнъ дуже понятливый а уживають его, якъ коня до потягу, до двиганя вюкôвъ, до ѣзды верхомъ на польованю, а давнѣйше потребували навѣть въ вôйнѣ. Звѣстнѝ намъ два роды того сильного звѣряти: оденъ е мешканцемъ Индіи и Цейльону и того можна освоити а другій зъ пукластымъ чоломъ и широкими, великими ухами, жие въ Африцѣ. На него полюють мурины задля слоневои кости.

Обр. 82. Индійскій Слонь (Elephant of India). Вага 14 000 фунтôвъ, высота 15 стôпъ.

21. Свинѣ. — Одна зъ важнѣйшихъ ссавцѣвъ, про котрѝ мы ще доси не згадовали е свиня. Се звѣря е тôлько освоенымъ дикомъ (обр. 83), котрый жие численно въ лѣсахъ Европы.

Обр. 83. Дикъ (wild boar). Грубоскôрникъ.

Поминаючи всѣ роды дикôвъ, котрѝ жиють въ Азіи, Африцѣ и Америцѣ, згадаемо ипопотама (обр. 84). Є се звѣря нескладне, буває въ рѣкахъ и озерахъ середнои Африки, на суши порушає ся отяжѣло. Полюють на него для вкусного мяса, скôры и клôвъ, уживаныхъ передовсѣмъ до выроблюваня штучныхъ зубôвъ. Тѝ звѣрята свинячои подобы якъ и носорогачь (обр. 85) задля своеи грубои скôры причисляють

Обр. 84. Ипопотамъ (hippopotamus). Рѣки и озера Африки.

Обр. 85. Носорогачь (rhinoceros). Азія и Африка.

до одного гурту, що зве ся грубоскôрники. Але се гуртоване е хибне, бо носорогача причисляють до тои групы звѣрятъ, що конѣ. Треба знати, що рôгъ носорога не зрослый зъ костею головы, але прицѣпленый до скôры, такъ, що можна его вôдрѣзати. Носорогачь е лютымъ звѣрятемъ, коли его роздрочить ся.

22. Торбуны. — Въ Австраліи жиють ссавцѣ, що цѣлковито рôжнять ся вôдъ другихъ. Тому, що самиця мае на черевѣ обширну торбу, въ якôй носить через певный часъ молодѝ, тому тѝ звѣрята причислено до

Обр. 86. Канґуръ (kangaroo). Австралія. Мае торбу, въ котрôй носить молодѝ. Торбуны.

Обр. 87. Клювинець (ornithorhynchus). Австралія. Писокъ до качого подôбный, ноги зъ плавками.

Обр. 88. Горовжка щетиста (opossum). Америка. Торбунъ.

торбунôвъ. Звѣрята тѝ живлять ся однѝ мясомъ, другѝ комахами а иншѝ пасуть ся.

Найбôльше звѣстнымъ зъ тыхъ звѣрятъ е канґуръ (обр. 86), котрый опирае ся при сидженю и скаче на задныхъ ногахъ при помочи грубого, мязистого хвоста. Доходить до шѣсть стôпъ высоты и бôльше.

Другимъ, австралійскимъ ссавцемъ, е клювинець (обр. 87), котрого пискъ, подôбный до качого дзюба а ноги зъ пятьма упазуреными пальцями, котрѝ суть сполученѝ плавкою. Торбуномъ не е.

Лишь кôлька торбунôвъ можна стрѣтити въ иншихъ краяхъ зъ тыхъ оденъ горовжка щетиста (обр. 88), мешканець Злученыхъ Державъ. Те звѣрятко живить ся мясомъ. При помоги свого довгого, нагого хвоста може повиснути на галузы дерева. Дуже пôдступне а коли его зловити, удасть що не жие.

23. Тюленѣ. — Всѣ звѣрята, про котрѝ мы доси говорили, жиють на суши. Правда, выдра йде за поживою до воды, ипопотамъ також перебуває тамъ бôльшу часть свого житя, та помимо того они таки выходять на сушу, де ходять и бѣгають.

Инакше дѣе ся зъ тюленями (обр. 89). Ихъ короткѝ, плавцеватѝ ноги надають имъ въ водѣ звинность въ плаваню. На сушу выходять рѣдко и тогдѣ суть неповоротнѝ, бо лишь повзають. Живлять ся рыбами. На нашихъ побережахъ е мало тюленѣвъ, за те громадами проживають въ ледоватыхъ околицяхъ пôвнôчного и полудневого моря, де ихъ пôдступно убивають, коли суть на суши. Въ роцѣ 1870 скотляндскѝ рыбаки убили 90 тысячь тыхъ звѣрятъ. Богато тюленѣвъ можна стрѣнути на побережу Аляски. Полюють на нихъ для товщи и скôрь.

Спорôдненѝ зъ тюленями жиють въ Пôвнôчнôмъ морю моржѣ (обр. 90). Одмѣчають ся они великими

Обр. 89. Тюлень звычайный (seal). Жие громадно въ пôвнôчныхъ моряхъ Европы и Америки.

Обр. 90. Моржь (Walrus or sea-horse). Пôвнôчнѝ моря. Є дуже небезпечный, зъ двома клеваками.

клеваками, выставочими зъ горѣшнои щоки. Суть се дуже небеспечнѝ звѣрята до 20 стôпъ довгѝ а нападенѝ боронять ся завзято, вывертаючи човенъ рыбакôвъ.

24. Китовцѣ. — Китовцѣ суть ссавцями, що нѣколи не выходять на сушу, бо не можуть жити безъ воды. Єслижь ихъ коли буря выкине на берѣгъ, гинуть дуже скоро. Дѣлять ся на двѣ групы на китôвъ (обр. 91) и дельфінôвъ.

Обр. 91. Китъ (whale). Не мае луски. Теплокровный. Живить молодѝ молокомъ (ссавець). Выходить на поверхню воды вôддыхати. Декôли до 107 стôпъ довгій. Дуже вузке горло. Китовець.

Дехто думае, що киты суть рыбами. Єсли бы вамъ хто таке сказавъ, щобы вы ему на се вôдповѣли? — „Ябы вôдповѣвъ, що рыбы мають луску а киты нѣ". — Яка ще бôльше рôжниця? — „Не знаю, чи киты мають теплу чи зимну кровь". — У нихъ тепла кровь. — „Въ такій способъ киты не можуть бути рыбами". — Розумѣе ся, що нѣ. Крôмъ того они кормлять свои молодѝ молокомъ и выплывають на поверхню воды вôддыхати, бо певно удусили бы ся, если бы лишили ся пôдъ водою довше якъ половину годины. Зъ того выходить, що киты суть не тôлько воздушными звѣрятами але и ссавцями.

Та китовцѣ суть чудными членами ссавцѣвъ. Мають они зверху подобу рыбы, а кадовбъ въ задѣ звуженый, переходить въ поземый хвôстный плавець. На передѣ мають короткѝ плавцѣ безпазурнѝ.

Помѣжь китовцями, декотрѝ мають зубы и пожирають велику силу рибъ. До нихъ належать дельфины (обр. 92). Чимало тыхъ звѣрятъ можь бачити въ морю на нашихъ побережахъ якъ бавлять ся и скачуть по морскихъ филяхъ.

Обр. 92. Дельфинъ (porgoise or dolphin). Живить ся рыбами. Китовець.

Великій китовець долозубъ пуголовъ (обр. 93) мае въ долѣшнôй щоцѣ зубы. Доходить неразъ до 75 стôпъ довготы и е дуже небеспечный.

Киты властиво зубôвъ не мають. Мѣсто нихъ мають въ горѣшнôй щоцѣ чимало гнучкихъ, волокнистыхъ плытъ роговыхъ, такъ званыхъ рогôвокъ, въ два ряды уложеныхъ. Тѝ звѣрята доходять до 107 стôпъ довготы а важать до 500 тысячь фунтôвъ, що рôвнає ся вазѣ сорокъ слонѣвъ. Помимо своеи величины живлять ся малыми морскими звѣрятами а то тому, що ихъ горло за вузке и не моглобы проковтнути бôльшои поживы.

Обр. 93. Долозубъ пуголовъ (cachalot or sperm whale). Мае зубы въ долѣшнôй щоцѣ. Доходить часами до 75 стôпъ довготы. Дуже небеспечный. Китовець.

На китôвъ полюють для ихъ рогôвокъ и товщу, котрый мѣстить ся пôдъ скôрою и хоронить кита вôдъ простуды.

Змѣстъ перечитаного.
(Ссавцѣ).

1. Люцкій рôдъ. — Чоловѣкъ належить до ссавцѣвъ.

2. Помѣжь людьми суть чотиры головнѝ расы: бѣла европейска, жовта азійска, чорна африканьска и червона индіяньска Пôвнôчнои Америки.

3. Суть ще иншѝ низшѝ расы.

4. Малпы. — Суть три головнѝ роды малпъ: азійскій оранґутанъ, африкамьскій ґориль и шимпансъ.

5. Крôмъ тыхъ суть ще безчисленнѝ роды малпъ.

6. Всѣ они жиють въ теплôмъ пôдсоню.

7. Лилики. — Лилики не суть птицями а ссавцями. Покрытѝ суть волосемъ а не пѣремъ, мають зубы и выстаючѝ уха, ихъ крила суть зъ тонкои и нагои оболоны, розпнятои межи передными пальцями и по бокахъ тѣла мѣжь кôнчинами.

8. Лилики спять въ день, а въ ночи вылѣтають за комахами, котрѝ становлять ихъ поживу. Зъ тои причины суть пожиточнѝ для фармерôвъ и тому не треба ихъ нищити.

9. Комахоѣднѝ ссавцѣ. — Другѝ комахоѣднѝ звѣрята, котрѝ не мають крилъ, живлять ся комахами; всѣ они малѝ. Зъ нихъ можемо згадати ѣжа, покрытого кольцями, полеву мышь и кертицю, що пожирає силу земныхъ хробакôвъ а зовсѣмъ не пôдгрызае корѣнцѣвъ ростинъ, якъ дехто хибно думае.

10. Мясоѣднѝ ссавцѣ. — Мясоѣднѝ звѣрята живлять ся мясомъ.

11. Ихъ лабы дуже сильнѝ, закôнченѝ острыми, мôцными пазурами а зубы ихъ довгѝ, сильнѝ и острѝ.

12. Найлучшимъ представителемъ тыхъ звѣрятъ е рôдъ котôвъ. Тыгрь (найдикшій зъ усѣхъ), левъ, пардъ, яґуарь, всѣ три послѣднѝ менше небеспечнѝ для чоловѣка, суть въ дѣйсности великими и сильными котами.

13. Дальше йдуть псы, зъ котрыми въ парѣ стоять вовки, небеспечнѝ въ Азіи и Росіи, лисъ и шакаль, великѝ псотники домашныхъ птиць.

14. Иены радше ѣдять падло якъ живу звѣрину.

15. Бурый медвѣдь Альпъ и Пірінеѣвъ любить радше овочѣ и мѣдъ якъ люцке або звѣряче мясо. Противно бѣлый медвѣдь ледоватыхъ околиць и сивастый Пôвнôчнои Америки суть дуже напастливѝ и дикѝ а кидають ся на чоловѣка навѣть тогдѣ, коли той его не зачѣпае.

16. Щербуны. — Щербуны, що не мають зубôвъ зовсѣмъ, або ихъ мають кôлька, суть незнанѝ европейскимъ краямъ. Найцѣкавѣйшій членъ тои групы е великій муравлеѣдъ, котрый своимъ липкимъ языкомъ набирае мурашки а опôсля зъѣдае.

17. Ростиноѣднѝ ссавцѣ. — Ростиноѣднѝ звѣрята живлять ся травою.

18. Одными зъ тыхъ звѣрятъ суть гризуны якъ крôлики, вывѣрки, щуры, мыши, бобры и т. д.

19. Конѣ, влючаючи до нихъ осла, мають плоскѝ черевнѝ зубы а конець ноги закôнченый копитомъ.

20. Вôджувачѣ тому такъ званѝ, бо румигають або вôджувають поживу, котру передше зъѣли.

21. Зубы вôджувачѣвъ плоскѝ якъ кôньскѝ, ихъ жолудокъ складае ся зъ кôлькохъ торбинокъ, кожда нога мае два пальцѣ, закôнченѝ ратицями.

22. До вôджувачѣвъ належать: одногорбый верблюдъ або африканьскій дромедарь, и двогорбый азійскій верблюдъ, котрѝ въ своихъ краяхъ заступають въ роботѣ мѣсце коней; ляма зъ полудневои Америки, освоена через Индіянъ; жирафа зъ Африки, коли стоить мае 18 стôпъ высоты; розличнѝ роды сернôвъ и ренъ, котрого уживають въ пôвнôчныхъ, зимныхъ околицяхъ до перевоженя тягарôвъ. Тѝ звѣрята мають роги, котрѝ имъ вôдпадають що року и на ново вôдрастають. Дальше належать ту волы, бізоны, давнѣйше досить численнѝ на степахъ Пôвнôчнои Америки; вôвцѣ, козы, антильопы, дикѝ козулѣ Альпъ и Пірінеѣвъ, всѣ они мають пустѝ роги, котрѝ носять цѣле жите. Роги американьскои антильопы вôдпадають що року.

23. Слонѣ. — Слонѣ суть найбôльшими зъ усѣхъ сухоземныхъ звѣрятъ. Они вôддають великѝ услуги, двигаючи тягарѣ. Азійскѝ слонѣ суть освоенѝ а африканьскѝ дикѝ.

24. Свинѣ. — До свинячого роду належать: дикъ и ипопотамъ. Носорогача причислювано спершу до свиней задля твердои шкôры, але теперь причислюють его до коней.

(Дальше буде).

(81)

Листъ изъ старого краю.

Передъ соймомъ.

Сего мѣсяця збирае ся на нарады галицькій, а властиво шляхотсько-польській соймъ у Львовѣ. Отсй нарады не ворожать для насъ, Русинôвъ, нѣчого доброго, а противно, можемо сподѣвати ся, що всѣ засѣданя будуть одною великою провокаціею руського населеня. Про се говорить уже денный порядокъ, якого мае тримати ся соймъ. Коли пôдчасъ соймовои сесіи въ липни 1902 р. руськй послы задля проволѣканя справы заложеня руськои ґімназіи въ Станиславовѣ були зачали обструкцію, пôдъ той часъ дуже недогôдну для Полякôвъ, — тодѣшный намѣстникъ ґр. Пиніньскій и тодѣшный краевый маршалокъ, а теперѣшный намѣстникъ ґр. Потоцкій прирекли руськимъ посламъ, що коли залишать обструкцію, то справа заложеня руськои ґімназіи въ Станиславовѣ буде поставлена на першôмъ мѣсци дневного порядку найблизшои осѣнной соймовои сесіи и користно полагоджена. Теперь якъ-разъ надôйшла та найблизша осѣнна соймова сесія, однакъ при укладаню денного порядку ту справу зовсѣмъ пропущено. Русины, якъ уже неразъ, повѣрили маснымъ словамъ польськои шляхты, а польська шляхта, якъ звычайно, зломила слово, дане Русинамъ.

За те на дневнôмъ порядку теперѣшнои сесіи стоять мѣжь иньшимъ такй двѣ справы, якъ проектъ рентовыхъ осель и проектъ бюръ посередництва працѣ. Рентовй оселѣ мають на цѣли передовсѣмъ скольонізувати Галицьку Русь Мазурами, а також дати дѣдичамъ змогу продати гôршй части своеи землѣ за добрй грошѣ кольоністамъ, а при помочи бюръ посередництва працѣ хоче галицьке т. е. польсько-шляхоцьке правительство захопити въ свои руки контролю надъ робôтниками, абы можна було не пускати робôтникôвъ на добрй заробки за границю, а за те, абы дѣдичѣ, у котрыхъ выбухне страйкъ, могли легко достати робôтника зъ иньшои околицѣ. Якъ бачите, оба проекты на шкоду робучихъ масъ, передовсѣмъ на шкоду руського народа, а на корысть польськои шляхты и исторично-польськои національнои идеи, пôсля котрои галицька Русь повинна бути спольщена.

Противъ такихъ шкôдливыхъ проектôвъ треба було якійсь часъ передъ занятями сойму розвинути въ цѣлой галицькôй Руси найширшу акцію, скликати въ каждôмъ повѣтѣ хоть по кôлька вѣчь, подбати ся, абы кожда руська громада выслала до сойму петицію зъ протестомъ противъ того, абы тй проекты стали законами, одным словомъ — треба було противъ тыхъ проектôвъ заворушити весь руській народъ. Сего однакъ на жаль не зроблено. Въ лѣтный часъ вѣчь загаломъ на галицькôй Руси якъ-бы не було, а на тыхъ, якй були, сеи справы зовсѣмъ не пôдношено; готовй петиціи зъ протестомъ противъ тыхъ проектôвъ, якй выдала окремо партія національно-демократична, а окремо партія москвофільська, розôслано доперва передъ двома днями по краю, не поясснивши передъ тымъ по вѣчахъ, що зъ ними робити. Що зъ тои муки не богато буде хлѣба, — се рѣчь бôльше якъ певна, але трудно, „якъ хто дбае такъ и мае"...

Рôвночасно зъ высше згадаными петиціями розôслали обѣ высше згаданй партіи мѣжь народъ петиціи зъ жаданѣмъ, абы при выборахъ до сойму заведено при IV. (хлопськôй) куріи безпосереднй выборы (доси выбирала IV. курія посла посередно, черезъ выборцѣвъ, котрыхъ выбирае кожде село на правыборахъ) тай абы заведено выборы зъ V. куріи. Зъ горы можна сказати, що зъ сего нѣчого не буде, бо шляхоцько-польській соймъ за нѣчо въ свѣтѣ не розширить выборчого права до сойму, знаючи, що таке розширене не привело бы до сойму бôльше число руськихъ послôвъ. И тому треба було всю справу поставити ширше, прінціпіяльно, тай домагати ся **загального права голосованя**. На разѣ не дадуть нѣ одного нѣ другого; але власне тому не треба жебрати окрушкôвъ, а домагати ся того, що всѣмъ належить ся. Такъ поставити справу выборчого права до сойму треба було тымъ бôльше, що передъ мѣсяцемъ руськй послы въ своимъ манифестѣ выразно домагають ся загального права голосованя до всѣхъ институцій, почавши вôдъ громадськихъ радъ, а скôнчивши на парляментѣ. Але що-жь, теорія що иньшого, а практика що иньшого; теорія европейська, навѣть революційна по трохи, а практика все ще жебрацько-рутенська...

Теперь усѣ ожидають, яке становище займуть на теперѣшнôй соймовôй сесіи руськй послы. Задля поминеня справы станиславôвськои ґімназіи повиннй бы вони выступити якъ найострѣйше а зъ другои стороны число ихъ такъ мале, що самостôйно не можуть навѣть внести интерпеляціи...

Четвертый рôкъ у войску.

Коли зимою сего року парляментъ ухвуливъ законъ про контінґентъ рекрута на 1903 р., то принявъ рôвночасно додаткову резолюцію, що той законъ мае вôйти въ жите въ такôмъ лишь разѣ, коли анальоґічный законъ буде ухваленый такожь въ угорськôмъ соймѣ. Та въ угорськôмъ соймѣ, якъ звѣстно, черезъ обструкцію того закона не ухвалили, такъ що тамъ не вôдбувъ ся навѣть щорôчный асертерунокъ, а черезъ те въ Австріи хочь и асентеровано рекрутôвъ, то не можна ихъ зъ днемъ 1. жовтня с. р. покликати до службы хиба що хто самъ добровôльно зголосить ся. А що число вôйска не смѣе бути зменьшене, то задержано въ вôйсковôй службѣ тыхъ, котрй вже вôдслужили третій рôкъ и мали йти до дому. Потримати ихъ можуть въ тôмъ касарнянôмъ раю ажь до кôнця с. р. Зъ тои причины мѣжь народомъ велике зворушене, не одинъ рахувавъ на поворотъ сина, розôбе ся черезъ тое нѣодинъ плянъ... Въ тôй справѣ поступовй партіи въ цѣлôй Австріи скликали вѣча, домагати ся вôдъ правительства або увôльненя воякôвъ зô службы або скликаня парляменту въ тôй справѣ, але у насъ, на Руси, нѣхто якось не вôдзивавъ ся, бо мы „вѣрнй Русины"...

Віватъ! Нехай жіе!

Такъ, мы вѣрнй, вѣрнй, якъ псы, котрй лижуть ту руку, що ихъ бе!... Сего мѣсяця повернувъ до Львова на пару годинъ цѣсарь, котрый приѣхавъ до Галичины на маневры. И коли дивити ся на ту товпу народа, що збѣгла ся, абы подивити ся на „Найяснѣйшого Тата", коли придивити ся тымъ мужикамъ, котрй ще вчера зъѣхали ся зъ найдальшихъ сторôнъ, а котрыхъ на вѣче и медомъ не заманишъ, хочь-бы се вѣче вôдбувало ся и въ найблизшôмъ мѣсточку, коли почути тй дикй оклики радости, то мимохôть забуваеть ся, що мы въ культурнôй Европѣ и въ XX. столѣтю, а здаеть ся, що передъ нами дика товпа десь зъ середнои Африки, товпа, котра въ тôй хвилѣ роздерла бы всякого революціонера на куснѣ. Позбути ся вѣры въ цѣсаря, пôзнати, що народы можуть обходити ся безъ коронованыхъ головъ, — се ще не вершокъ культуры; а однакъ намъ и до сего далеко, такъ страшно далеко...

Надъ свѣжою могилою.

Коли въ Полтавѣ весь украиньскій народъ вôддававъ честь памяти воскресителя нашои літературы то въ Чернôвцяхъ догаряло жите чоловѣка, котрый подôбно, якъ Котляревскій для всеи нашои вôтчины, заслуживъ ся для буковиньскои Руси. Маемъ на думцѣ поета о. Исидора Воробкевича, котрый умеръ дня 19 Вересня.

Исидоръ Воробкевичь уродивъ ся 1836 р. въ Чернôвцяхъ, де його батько бувъ православнымъ священикомъ. Скôнчивши школы, ставъ также священикомъ, зразу на селѣ, а 1868 р. перенѣсъ ся до Чернôвцѣвъ, де бувъ професоромъ хорального спѣву въ православнôй духовнôй семинаріи.

Воробкевичь писавъ богато поезій и оповѣдань (пôдъ котрыми часто пôдписувавъ ся: Данило Млака), а також укладавъ музичнй композиціи. Деякй його пѣснѣ якъ пр. „Надъ Прутомъ у лузѣ", спѣвають ся широко по руськôй земли. Въ 1901 р. выйшла у Львовѣ бôльша збôрка поезій Воробкевича п. з. „Надъ Прутомъ".

Воробкевичь важный для насъ тымъ, що вôнъ першій пôсля Федьковича почавъ писати на Буковинѣ народною мовою. Бо треба знати, що и на Буковинѣ панувало москвофільство, котре доперва въ послѣдныхъ часахъ упадее. Якъ усюды у насъ, такъ и на Буковинѣ москвофільство держало-ся найбôльше завдяки духовеньству, тому то й велика заслуга Воробкевича, що вôнъ не пôшовъ утертою дорогою за своею „братіею во Христѣ", а по своимъ силамъ прорубувавъ рôдному слову новый шляхъ до нового, правдивого житя. Воробкевичь не належить вправдѣ до найлѣпшихъ поетôвъ нашои землѣ, але въ храмѣ для нашои літературы все буде находити ся и те, що вôнъ збудувавъ, а деякй його пѣснѣ завдяки своѣй мельодійности и сердечности будуть довго довго лунати въ рускôй хатѣ.

Нехай-же руська земля за його працю и любовь прійме його въ свои обôймы якъ рôдного сына, а имя його нехай живе усе въ памяти тыхъ, що працюють для рôднои краины!...

21. вересня 1903. М. Л.

ДОПИСИ.

Зъ Скрентонъ, Па.

Велике нещасте спôткало тутешного Русина Тимка Табаку въ Понедѣлокъ рано 28-го Септембра. Вôнъ робивъ при бресѣ Даймондъ, ладувавъ каломъ до каръ. Але того дня кара утѣкла зъ колмъ домпу въ долину ажь пôдъ бреку и такъ сильно ударила Т. Табаку, котрый на той часъ наливавъ оливы до баньки, що майже неживого принесли его до офису. Доперва по пару мінутахъ очутили его и вôдвезли до шпиталю, та не знати чи зъ того выйде, бо мае зломану ногу и руку въ двохъ мѣсцяхъ та побиту голову. Нещасный мае 34 лѣтъ, походить зъ сянôцкого повѣту. Мае жену въ краю. Вôнъ вже въ Америцѣ другимъ наворотомъ. Першого разу коли тутъ бувъ, заробивъ файнй грошѣ, бо працювавъ кождого дня и накупивъ собѣ богато ґрунту, але хотѣвъ еще бôльше заробити и прійшовъ знову до Америки, тôлько що стало ся зъ нимъ нещасте. Такъ то дорогй братя, що кому зъ великого богатства коли здоровля не мае. Т. Табака до Союза не належавъ, хочь его люде намовляли и тутъ и коли бувъ въ Олифантѣ то намавлявъ его Ст. Фикъ его краянъ.

Єще мушу додати, що тутъ суть деякй такй захланнй Русины, що самй ся просять, щобы имъ басъ давъ въ Недѣлю робити и фундують ему за то. Така захланнôсть нѣколи на добре не выходить, бо хто мусить робити то инше, а хто не мусить а самъ ся просить, то такій не варта доброго слова.

Вас. Ґруцелякъ,
членъ бр. св. Николая и Р. Н. Союза ч. 42.

Зъ N. Hadley Mass.

У насъ посуха; люде роблять коло цибулѣ. Цибуля платить ся вôдъ 55 до 70 центôвъ бушель. Тютюнъ продають фармеры по 20—25 центôвъ фунтъ. Тутъ фармеры управляють лишь цибулю, тютюнъ, кукурузу и сѣно. Земля добра. Русинôвъ тутъ мало, але Полякôвъ дуже много. Зле що нема тутъ бôльше Русинôвъ, бо нема нѣ своеи церкви нѣ нѣчого а до сповѣди то идемо хиба разъ на два або и три роки.

Г. Бѣжко.

Зъ Superior, Pa.

Ходячи помежи народъ переконавъ я ся, що якъ декотрй мѣсцевй урядники Союза ревно працюють для нашои орґанізаціи, такъ знову другй суть трохи лѣнивй. Вôдберуть мѣсячне на мітинґу и думають, що вже скôнчена робота. Братя секретарѣ и другй мѣсцевй урядники послухайте, що я скажу. Єсли знаете поблизькій плейзъ де суть нашй Русины, не жалуйте свого труду, але перейдѣть або поѣдьте и заложѣть або нове братство або если се не можливо то припишѣть ихъ до свого братства а буде васъ бôльше и будете мати бôльшу силу. Ось у насъ маленькій плейзъ, есть заледви кôлька фамилій и самотныхъ. Заложили мы братство, котре зъ початку числило лишь 6 членôвъ а днесь, дякувати Богу, есть вже 22 и сподѣемо ся, що буде насъ ще бôльше. А такъ само якъ на нашôмъ плейзѣ можна зробити и въ кождôй другôй мѣсцевости. Треба тôлько троха бôльше працѣ и рухливости зô стороны мѣсцевыхъ секретарôвъ. Длятого братя не занедбуйте доброи способности теперь въ Октобру, коли Союзъ принимае членôвъ безъ вступного и старайте ся змôцнити свои братства, бо така способнôсть не скоро ся трафить.

Вашь братъ
Йос. Даниловичъ.

Зъ Cleveland, O.

Дня 22-го Септембра бувъ я на дипѣ и прійшовъ тренъ вôдъ Питсбурґа а на нѣмъ приѣхало двохъ людей зъ Аліґені Сити. Зôйшовши зъ трену лазили якійсь часъ по дипѣ а потôмъ прійшли до мене и питають ся анґлійскимъ ломанымъ языкомъ, де мешкае православный батюшка. Я вôдповѣвъ имъ по руски, що не знаю. Они дуже втѣшились, що учули руске слово и заразъ обôзвали ся оденъ по руски, другій по словеньски, що они походять зъ угорского краю а теперь прійшли зъ Алеґенской парафіи до нашого мѣста, бо они чули, що ту мае бути семинарія а они хотѣли бы ся выучити на батюшкôвъ. На тое надôйшовъ оденъ словеньскій бомъ и каже: „я знамъ дзе біва православный батюшко, я васъ до него запровадзімъ". А потôмъ питае ихъ „а знаце по мадярски" а они оба выскочили: „гей, знаме". Тогды той бомъ имъ наклявъ. Але потôмъ каже: „подце лемъ, подце, я васъ запровадзімъ". И пôшли разомъ. То той бомъ запровадивъ ихъ до одного жида зъ пôдъ москаля. Якъ прійшли до жида то бомъ говорить: „Слава Исусу Христу" а жидъ каже, бо знавъ бома, „слава и вамъ всѣмъ". А тотй два хлопы пôшли тай цѣлують жида въ руки, бо мыслили, що то батюшка. Пытае ся жидъ звôдки прійшли, а они кажуть, що зъ Алеґеньскои парафіи учити ся на батюшкôвъ. Жидъ почавъ до нихъ по російски, але они не могли його вырозумѣти. Тогды жидъ вынѣсъ величезну книгу и позаписувавъ имена тыхъ „ученикôвъ" до неѣ. А потôмъ каже — хорошй учнѣ, а теперь собѣ посѣдайте и дайте по 25 долярôвъ вступного а они взяли и поплатили. Жидъ выйшовъ, але по хвили вернувъ ся а за нимъ 4 учительки.... Доперва, коли тіи два ученики пôзнали що то за школа... поутѣкали геть ажь на дипо и вернули ся назадъ до Алеґені. И такъ ся выучили за батюшкôвъ. А бомъ доставъ за то пару долярѣвъ.

С. С. Е.

Зъ Lethbridge, Alta. Canada.

Прошу помѣстити отсихъ пару слôвъ зъ мого тритыжневого побуту въ Ню-Йорку. Походивъ я троха помѣжь тамошныхъ Русинôвъ та Русинки и майже всѣ они зъ Лемкôвъ зъ горлицкого и грибôвского повѣту. Але щожь коли они зъорґанізуванй въ польско-шляхотске ярмо. Особливо дѣвчата. Мало котра зъ нихъ хоче признавати ся, що она Русинка, трудно вытягнути зъ неѣ руске слово, але величае ся польскимъ. Забула, що она Русинка, забула своихъ родичѣвъ, але пристае до якого-небудь свѣтового волоцюги. Вôдвѣдавъ я такожь мого краяна, бувшого Русина. Бувъ я и въ его домѣ, щобы дещо поговорити, але щожь, коли вôнъ не говоривъ якъ люде, але ставъ выкручати языкомъ, хвалити польскй небылицѣ, та польскихъ місіонерôвъ зъ третои улицѣ, а свою руску народнôсть понижати. Братя и сестры схаменѣть ся, бо хто свою народнôсть понижае того тяжко Богъ карае.

Іос. Бубнякъ.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ е васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 76, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
До старого краю на рôкъ $2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року $1.00
До старого краю на пôвъ року ... $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787.

Хто хоче, щобы єго адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Суботу вечеръ.

Поодинокѣ числа „Свободы“ можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

Покликъ на Вѣче!

До всѣхъ рускихъ священиковъ, рускихъ парафій та рускихъ брацтвъ въ Америцѣ

Всечестнѣйшй Отцѣ духовнѝ та весь рускій Народе!

Тяжка неволя, яка припала рускому народу тамъ въ старôмъ краю въ удѣлѣ, не дає намъ и тутъ розвиватись на вôльнôй земли. Братоубійчѝ бôрбы та лихѝ невзгодивы помѣжь рôдными братами побôчь тяжкихъ житевыхъ условій розгостились на добре, такъ, що, здає ся, намъ тутъ пропасти на воли.

Богато нашихъ Русинôвъ пôдняло ножѣ на самыхъ себе, а еще бôльше жиє въ безпросвѣтнôй тьмѣ, та правдивыхъ „темностяхъ земныхъ“.

Хтожь намъ поможе, та хто выведе насъ изъ нашого трудного положеня?

Крôмъ Бога — не маємо иншои помочи.

Тіи, котрѝ повиннѝ нами опѣкуватись, забули на насъ, а може навѣть зовсѣмъ вôдцурались. Лишили насъ самыхъ — оставили насъ якъ сиротъ на чужôмъ поли.

Тому на насъ тôлько лежить теперь обовязокъ постаратись о наше добре житє, нашу згоду, нашу братерску любовь.

Всечеснѣйшй Отцѣ духовнѝ! Кличемо отсе до Васъ, прихилѣть ухо своє до насъ, та прибувши на наше Вѣче, дайте намъ разъ на все свои рады, якъ бы намъ жити та поступати спôльно зъ другими народами.

И до Тебе кличемъ, Рускій безталанный Народе: Покинь свôй сонъ, пробуди ся, протри свои очи, встань, оглянь ся, роздивись по божôмъ свѣтѣ!

Поглянь на твои всѣ порядки, на твоє теперѣшнє житє, зрозумѣй, що Тебе чекає, та що стане ся зъ твоими дѣтьми! Роздумай и выруши весь на

ВСЕНАРОДНЕ ВѢЧЕ,

котре вôдбуде ся въ Yonkers, N. Y. въ McCann's гали на улици North Broadway на Thanksgiving Day 26. Листопада с. р.

Не трать даремно часу та не гай ся, бо житє скоро плыне, а много Твоихъ справъ не полагодженыхъ.

Прибувай численно на Вѣче, и радь надъ тыми справами:

1. Отворене Вѣча и выбôръ президіи;
2. Справы церковнѝ. Справа Єпіскопа;
3. Справы шкôльнѝ;
4. Справы економічнѝ;
5. Народна орґанізація та Народный фондъ.

Любый нашъ Рускій Народе! Чижь не видишь, що тѝ справы дужѐ важнѝ, та що не полагодивши ихъ, мы мусимо пропасти?

Сонце высоко — а нашѐ поле не зъоране, а наша нива не засѣяна. Хтожь иншій якъ не мы самѝ, маємо зъорати те поле, та засѣяти ниву?

Тому прибувай до Насъ, Рускій Народе, тому зберѣть ся въ насъ, въ нашôмъ мѣстѣ Yonkers, усѣ добрѝ люде, та порадьтесь о тыхъ всѣхъ справахъ поважно та достойно.

Най нѣкого зъ Васъ не бракне, най жаденъ свѣдомый Русинъ не вôдтягне ся вôдъ нашои Великои Рады.

Кожда руска парафія, чи угорска чи ґалицка, кожде руске братство чи зъ сеи чи зъ тои стороны Нашого Бескида най будуть заступленѝ!

Бо часъ горячій — а въ насъ ще не выгасла остатна искра.

Запалѣть же ту искру, та воскресѣмъ Житє.

Комітетъ вѣчевый.
Симеонъ Фецко,
Осифъ Вариха,
Александеръ Трембачь,
Авксентій Телепъ,
Дамянъ Лучковець,
Гиляръ Микулякъ,
Иванъ Ґузый,
Титъ Дубець,
Денисъ Мерена,
Антоній Шашкевичь,
Афтанъ Дошна,
Афтанъ Дубянскій,
Игнатій Щелецкій,
Іоанъ Спякъ,
Аркадій Бинцаровскій.

Читайте и судѣть!

Противъ Александра А. Вислоцкого, бувшого редактора упокоившои ся ґазетки „Slovenski American“, орґану о. Ивана Сабова зъ Питсбурґа и всѣхъ хрунѣвъ внѣсъ Кароль Невада скаргу, котру комісія судова узнала узасадненою и котра то справа буде суджена въ кримінальнôмъ судѣ мѣста Питсбурґа.

Вырокъ комісіи слѣдчои звучить:

„In the Court of Quarter Sessions of the Peace for the County of Allegheny, of September Session A. D. 1903.

Allegheny County, S. S.:

The Grand inquest of the Commonwealth of Pennsylvania, now inquiring in and for the body of the County of Allegheny, upon their oaths and solemn affirmations respectively Do Present, that

A. A. VISZLOCZKY

late of the County aforesaid, yeoman, on the 7th day of May, in the year of our Lord one thousand nine hundred and three, and on divers other dates and times, in the county aforesaid, and within the jurisdiction of the Court, with force and arms, was and yet is a common barrator, and that he, the said A. A. Viszloczky, on the dates and times aforesaid, at the county aforesaid, and within the jurisdiction of this Court, divers quarrels, strifes and controversies among the honest and quiet good people of said Commonwealth, did unlawfully move, stir up and excite to the common nuisance of said good people. All of which is contrary to the act of Assembly and against the peace anb dignity of the Commonwealth of Pennsylvania.

John C. Haymaker
District Attorney for Allegheny Co.
Sworn by me
J. B. Kirrey
Foreman.

Test pro resp.
Chas Nevada.“

По руски той вырокъ звучить:

„Въ судѣ квартальныхъ засѣдань спокою въ повѣтѣ Алеґені пôдчасъ засѣдань мѣсяця Септембра Р. Б. 1903.

Повѣтъ Алеґені С. С.:

Комісія слѣдча державы Пенсильвенія засѣдаюча теперь въ тôмъ повѣтѣ Алеґені и въ справахъ єго, пôдъ присягою и торжественнымъ освѣдченемъ особливо подає до вѣдомости, що

А. А. ВИСЛОЦКІЙ

зъ высшесказаного повѣту, горожанинъ, дня 7. Мая року божого тысячь девятьсотъ третого и въ рôжныхъ иншихъ датахъ и часахъ, въ высшезгаданôмъ повѣтѣ, и въ границяхъ юрисдикціи того суду, силою и моцею, бувъ и есть звычайнымъ буритeлемъ, и що вôнъ, згаданый А. А. Вислоцкій, въ часахъ и датахъ высше наведеныхъ, въ высше наведенôмъ повѣтѣ и въ границяхъ юрисдикціи того суду незаконною дорогою споводовувавъ, пôдбурювавъ и наклонювавъ честныхъ и добрыхъ людей сказаноѝ державы до розмаитыхъ колотнечь, звадъ и споровъ д'загальнымъ прикростямъ тыхъ добрыхъ людей. Всьо то противить ся ухвалѣ зборôвъ, спокоєви и гôдности державы Пенсильванії.

Джанъ И. Геймекеръ
Прокураторъ повѣту Алеґені
Заприсяженый мною
И. Б. Кірри.

Свѣд. за р.
Кароль Невада.“

Пригадуемъ Впов. читателямъ »Свободы«, що той самъ А. А. Вислоцкій, котрого теперь кримінальный судъ бере въ свою опѣку, бувъ менаджеромъ славно безчестнои ґазетки „Slovensky American“, котру выдававъ мадяронъ пôпъ зъ Питсбурґа минувшого року. За помочію тои ґазетки, що дивила ся на Божій свѣтъ лишь 7 мѣсяцѣвъ, той самъ Вислоцкій выкликавъ бунтъ въ рускôй парафіи о. Стефановича и допровадивъ до крайного встыду и ганьбы кôлькохъ честныхъ тамôшныхъ парохіянъ. И пôдчасъ того бунту о. Обушкевичь, христіяньскій, мирный и завсе „въ дорозѣ“ священикъ пôславъ до того самого Вислоцкого таку телеграму:

„Slovensky American,
Pittsburg, Pa.

Parochiju na South Side prijmuju ale na totu nedilu z duže ważnych pryczyn ne mohu prity Zawtra Sokol otrymaje ot mene lyst na Special delivery.

Rev. Obushkevich.“

Чи бачите? О. Обушкевичь принявъ бувъ парафію въ Питсбурґу на Савтъ Сайдъ тогды, коли тамъ о. Стефановичь бувъ священикомъ и на тôмъ самôмъ мѣсци єсть до нынѣ. Що бôльше. О. Обушкевичь принявъ бувъ ту парафію на завôзване А. А. Вислоцкого, высше згаданого, котрого безсторонні люде въ судѣ проголошують нѣкчемнымъ буритeлемъ, що користає зъ темноты дурныхъ людей. Главный духовный управитель „Обчества“ знає о тôмъ, що выславъ той телеґрамъ и певно не схоче, щобъ єму тоє доказувати, бо о тôмъ всѣ люде въ Питсбурґу знають.

Та чому мы споминаемъ о тôмъ, братя Русины? Певно не задля гнѣву! Гнѣвъ тутъ ничь не поможе. Робимо се для перестороги. Нехай зъ того факту переконають ся Русини незрячѝ, що єсть оденъ отець Обушкевичь въ двохъ натурахъ, въ двохъ характерахъ. О. Обушкевичь потрафить бути святымъ, невиннымъ, мирнымъ коли пише свои моральнѝ науки въ „казетѣ“ а потрафить зновь бути поганымъ... препоганымъ, коли треба єму другого священика „собрата въ Христѣ“, выгнати зъ парафіи.

Обовязкомъ кождого христіянина — бороти ся зъ зломъ.

Въ справѣ Серафима.

(Дальше).

Говорячи про Серафима не можемо не згадати про се, що пише про него Синодъ и що оголосивъ въ тутешнôмъ „Свѣтѣ“ и „Правдѣ“ россійскій Нюйорскій консуль.

Въ мѣсяцю Авгуcтѣ заскаржививъ Тихонъ, котрому Серафимъ наробивъ не мало клопоту — Серафима до Синоду, въ наслѣдокъ чого Синодъ оголосивъ таке:

„1) Що Серафимъ, се бувшій православный священикъ, зъ котрого 1882 р. знято священичій урядъ а опосля дозволено єму выѣхати яко цивільному чоловѣкови на „Востокъ“.

2) Що нѣ Синодъ нѣ Всхôднѝ патріярхи не признають Серафима єпископомъ або митрополитомъ.

3) Що Серафимъ и єго ставленники ошуканцѣ и

4) Що всѣ ихъ церковнѝ дѣйствія не мають силы“.

Рôвночасно зъ сею заявою появилась въ американьскихъ часописяхъ новинка пущена въ свѣтъ россійскимъ консулемъ Ладыжиньскимъ про се, що Серафимъ ошуканець, що неправно давъ 36 шлюбôвъ, похрестивъ 314 дѣтей, высвятивъ 21 попôвъ, зôбравъ на монастырь 12 тысячь доларôвъ и ошукавъ 40.000 православныхъ въ Спол. Державахъ и Канадѣ. Въ новинцѣ той було писано такожь, що Серафима мають арештувати.

Кромѣ сего подавъ орґанъ Синоду „Церковныя Вѣдомости“ зъ житя Серафима ще ось якѝ подробицѣ. Що Серафимъ зложивъ добровôльно (?) урядъ священичій 1882 року, що 1899 роцѣ розвѣвъ ся зъ жѣнкою, що въ 1901 роцѣ просивъ Синодъ, щобы йому дозволивъ стати священикомъ-монахомъ, але Синодъ не згодивъ ся на се, тôлько дозволивъ єму вступити новикомъ до Новгородского Хутыньского монастыря. Звôдси по двомѣсячнôмъ побутѣ въ монастыри вôдъѣхавъ Серафимъ на Атоньску гору, де єму привернено станъ священичій, чого однакъ по єго поворотѣ до Росіи Синодъ не признавъ а кромѣ сего приказавъ єму перенестись до Суздальского Спасо-Евфиміевского монастыря, де мавъ бути пôдъ наглядомъ лѣкарскимъ задля хоробы волѣ, яка малась у него проявляти. Звôдси Серафимъ просивъ неразъ Синодъ дозволити єму вôдправляти священодѣйствія, але надармо. Тогды Серафимъ пôдписавъ заяву, що бôльше не буде зватись священикомъ нѣ носити священичои одежѣ и пôдъ тымъ условемъ єму выдали позволене выѣхати за границю на Востокъ, що вôнъ и зробивъ 12. Юнія 1902 року.

Куда обертавъ ся и що робивъ Серафимъ пôсля свого выѣзду до Грудня 1902 р. — про се Синодъ не каже нѣчого.

Ось и все мовче бôльше що говорить про Серафима Синодъ, россійскій консуль и ґазеты.

Кромѣ Синоду, россійскихъ консулѣвъ и ґазетъ забиравъ въ справѣ Серафима голосъ такожь теперѣшный царгородскій патріярхъ, кажучи, що вôнъ Серафима не святивъ анѣ нѣкуда не посылавъ, що Серафимъ обманьщикъ.

Найчуднѣйше зъ всего, що про Серафима говорять усѣ тѝ „поваги та власти“ є се, що не згадують нѣчо про се, що робивъ и куды повертавъ ся Серафимъ въ той часъ, коли, пôсля єго слôвъ, мавъ отримати єпископске свячене. Єсли деякѝ россійскѝ часописи („Новое Время“) потрафили довѣдатись навѣть такѝ рѣчи зъ житя Серафима якъ те, що вôнъ (пôсля звычаю россійскихъ чиновникôвъ) хотѣвъ ужити пôдкупу, щобы стати инспекторомъ, то чомужь не моглибъ они довѣдатися де той самъ Серафимъ перебувавъ и що робивъ за цѣлыхъ 6 мѣсяцѣвъ? Єсли консулѣ россійскѝ вычислили докладно скôлько Серафимъ похрестивъ и звѣнчавъ людей та сколько зôбравъ на монастырь — то чомужь не моглибъ довѣдатись, що вôнъ робивъ за пôвъ року въ турецкôмъ краю? Прецѣнь россійскихъ консулѣвъ и шпіонôвъ въ Турціи досыть и они могли дуже легко слѣдити єго кождый крокъ такъ якъ тутъ слѣдять, а єсли не слѣдили єго коли вôнъ перебувавъ въ Туреччинѣ, то вже мали майже рôкъ часу, щобы тоє розслѣдити по єго вôдъѣздѣ.

Єсли поставити тоє мовчане Синоду про пôврôчный побутъ Серафима въ Туреччинѣ зъ тымъ, що Синодъ не каже, що Серафимъ не є єпископомъ, що не бувъ посвяченый на єпископа, а тôлько каже, що нѣ Синодъ нѣ всхôднѝ патріярхи єго єпископомъ не признають, — то насуває ся слѣдуюче питане:

А може Синодъ и знає про посвячене Серафима на єпископа, але умысно мовчить про се, що дѣялось за пôвъ року, бо не хоче признати єго свяченя?

Твердженe Синоду що всхôднѝ патріярхи рôвножь не признають Серафима єпископомъ — такожь не ясне. Знаємо що царгородскій теперѣшный патріярхъ єго не признає, але чи и всѣ другѝ патріярхи не признають єго єпископомъ, про се не знаємо и Синодъ сего не говорить. Що теперѣшный царгородскій патріярхъ не святивъ Серафима — се звѣстна рѣчь. Сего анѣ Серафимъ не каже.

Що до признаня Син… домъ певныхъ посвяче… замѣтити належить, що п… сля „Церковн. В:“ зъ 18… р. 1-го Авг. Но. 31. Синод посвященъ довершеныхъ н Атоньскôй горѣ и въ Палестинѣ не признає хиба тогды, коли самъ захоче. А патріярхи такожь не всѣ посвяченя хотять признава-

ти. Антіохійскій патріярхъ, примѣромъ, урядуе вже вôдъ 1899 року, а помимо сего въ (шематизмѣ) списѣ духовныхъ особъ выданôмъ въ Цареградѣ 1902 року е-го имя умысно пропущено такъ якъ бы Антіохійского патріярха зовсѣмъ и не було.

Для поясненя сего признаваня и непризнаваня достойниковъ всхôдної церкве нашими достойниками, товжь годить ся не пригадати исторію, яка скоила ся зъ Бѣлокриницкимъ митрополитомъ Амврозіемъ. — Староверы удали ся до цареградского патріярха зъ прозьбою, щобы имъ посвитивъ епископа и той за 100 австрійскихъ дукатôвъ посвятивъ имъ свого секретара Амврозія, который вôдтакъ прозвавъ ся Бѣлокриницкимъ митрополитомъ. Колижь Амврозій посвятивъ ще 3—4 епископôвъ а російскій урядъ ставъ докоряти патріярхови, що тойже пôдпомагае шкôдливу російскому уряду старообрядчину, то патріярхъ боячи ся втратити грошѣ и ласку въ російского уряду — вôдрѣкъ ся Амврозія а просто сказавъ, що Амврозій отуканецъ а миро и другй святощѣ вкравъ у патріярха.

(Конець буде.)

ДОПИСЬ.

Зъ Востока, Альта., Канада.

Просимо помѣстити нашу вôдповѣдь о. Філясови. О. Філясъ пише, що наша допись въ 27 числѣ есть ложна и клевета и пише, що если мы еѣ не вôдкличемъ, то станемъ передъ судомъ. Здае ся, що о. Ф. бракуе ще жандармôвъ австрійскихъ, то бы пакувавъ невинныхъ людей за правду передъ судъ, такъ само якъ дѣяло ся у Галичинѣ у Снятиньскôмъ повѣтѣ у Залучу, де черезъ попа узяли жандармы 80 людей и 3 жѣнки передъ судъ. Але мы тое знаемо, що у Канадѣ есть вôльнôсть, свобода. Кажете, отче, що наша попередна допись шкодить нашôй церкви. Вы ся на тôмъ отче, мылите, бо тамъ нѣчо нема шкôдливого для церкви. Усѣ тое признають, котрі тую допись читали. Вы лѣпше скажете, ща тая допись шкодить вамъ и французамъ. Видко якъ вы ся тримаете Христовои науки, якъ вы мали набоженьство, на Beaver Lake то при набоженьствѣ казалисьте, абы намъ языки поусыхали. Чи такъ Храстосъ приказуе? Чи мы у тôй дописи ваше имя чѣпали, що вы ся насъ обчепили и страшите насъ судомъ? Вы хочете заборонити, абы нѣхто допись не дававъ до »Свободы«? Пишете, що вôдъ коли вы станули ногою на канадійскôй земли до нынѣшного дня нѣхто еще не чувъ вôдъ васъ, щобы записувати церкви на французкого епископа. На се не треба доказôвъ, то само ся показуе, куда вы провадите. Вы зъ французскими попами рука въ руку, въ ихъ костелѣ вôдправляете рускй набоженьства. А чому передній отцѣ, що тутъ були, такъ не робили? Они зъ французкими попами не мали такого великого братерства, якъ вы отцѣ Василіяны. У тôмъ самôмъ 34 числѣ за ступаете також о. Жолдака и кажете, що о. Жолдакъ також тримае ся тои засады, що и вы, отче. Теперь мы лѣпше познаемо, якй у васъ намѣры, бо намѣры о. Жолдака добре знаемо и то вамъ докажемо. О. Жолдакъ, якъ приѣхавъ бувъ перший разъ на нашу кольонію, то ѣхавъ разомъ изъ польскимъ ксьондзомъ и вступили по дорозѣ до чесного Русина М. Прокôпчака, который ся тимъ дуже утѣшивъ, що узрѣвъ у своимъ домѣ руского священика и запросивъ, абы ему дитину охрестивъ. А о. Ж. на тое сказавъ: „най хрестить польскій ксьондзъ", а чесный Прокôпчакъ сказавъ: „якъ бы я бувъ хотѣвъ хрестити у польского ксьондза то быть бувъ скорше охрестивъ", а о. Жолдакъ на тое сказавъ: „то все одно що польскій то и я", и зоставили дитину не хрещену. Отсе маете добрый доказъ, якій ревный рускій священикъ о. Жолдакъ у польскôй шкôрѣ.

Просимо Бога, абы намъ Господь помôгъ разъ на все-гда вырвати ся вôдъ чужихъ опекунôвъ. Нами Русинами опекували ся у Галичинѣ Поляки а тутъ у Канадѣ найшли ся Французы. Чижь мы такій не ликій народъ рускій мусимо бути пôдъ опекунами?

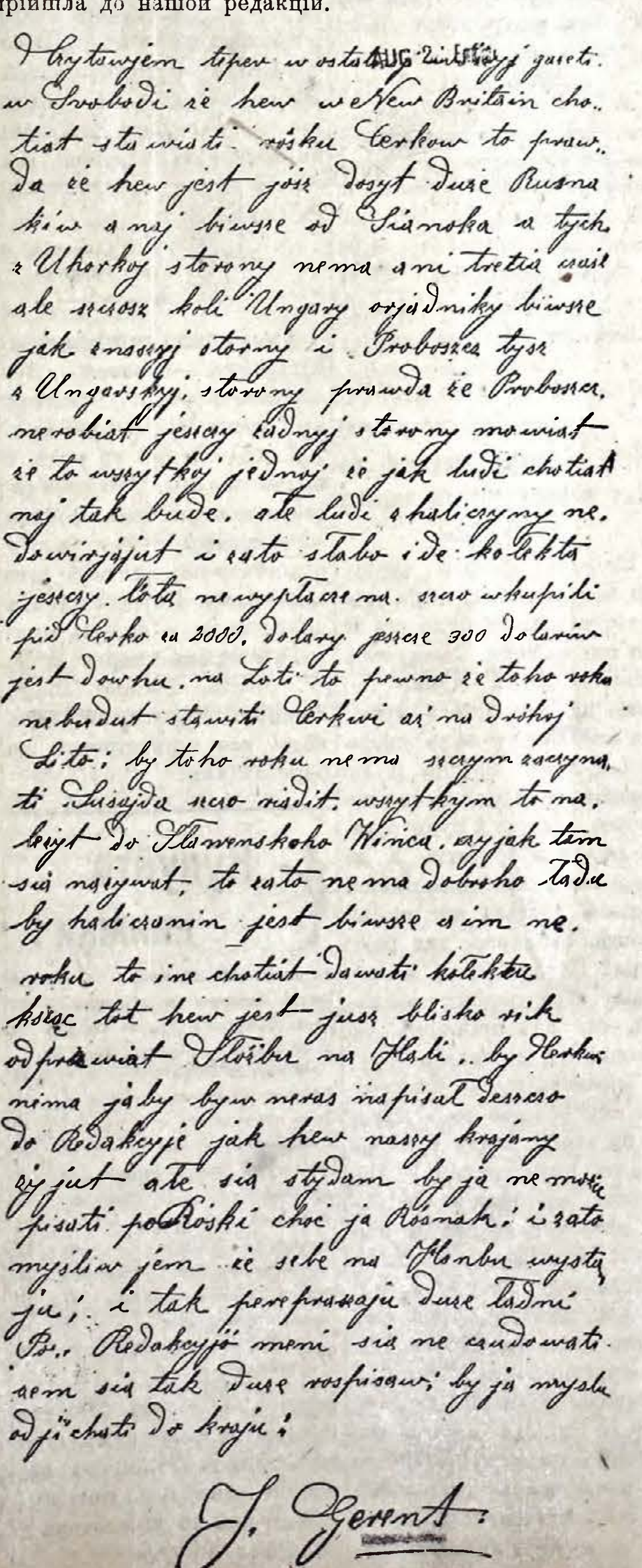
Гей братя Русины Канадійцѣ, разъ уже скажемъ: не треба намъ опекунôвъ, не робѣмъ рускому имени ганьбу, бо на насъ закидають французскі рыбаки сѣть на вôльнôй земли канадійскôй а ще е и царославні рыбаки изъ своими сѣтями. Пôдтримаймо Русь нашу дорогу и тыхъ ревныхъ священикôвъ, котрі тримають зъ народомъ, бо знаймо, що е и ревні рускі священики.

Остаемось зъ поважанемъ и желаемо добра Руси.

Василь Никифорукъ.
Грицко Гнѣданъ.
Василь Бриній.

Якійсь мудрагель

зъ Ню Бритенъ, Конн., що сховавъ ся за буквы Г. К. закидае намъ въ „казетѣ", що допись И. Ґерента зъ тошнѣ мѣсцевости була фалшована. Можемо запевнити господина Г. К., що мы не звыкли фабрикувати дописей такъ якъ се неразъ робить згадана Ню-Иорска „казета". А щобы згаданый „господинъ" не мусѣвъ вѣрити намъ на слово то подаемо понизше фотоґрафічну знимку дописи п. Ґерента такъ якъ она прийшла до нашои редакціи.

Chytawjem teper w ostatnij gaseti
w Swobodi ze hew w New Britain cho-
tiat stawiti ruska Cerkow to prawda
ze hew jest jusz dosyt duze Rusna-
kiw a naj biwsse od Sianoka a tych
z Uhorkoj storony nema ani tretia czast
ale szczosz koli Ungary orjadniky biwsse
jak znaszoj storony i Proboszca tysz
z Ungarskyj storony prawda ze Proboszcz
nerobiat jeszcy zadnyj storony mowiat
ze to wsytkoj jednoj ze jak ludi chotiat
naj tak bude. ale ludi z halicyjny ne
dowirjajut i zato slabo ide kolekta
jeszcy. Lota newyplacena. szczo wkupili
pid Cerko za 2000. dolary jeszcze 300 dolariw
jest dowhu. na Loti to pewno ze toho roku
nebudut stawiti Cerkwi az na druhoj
Lito; by toho roku nema szczym zaczyna-
ti Susyda szczo widit. wsytkym to na-
kyt do Slawenskoho Winca. czyjak tem
sia nazywat, to zato nema dobroho Lada
by halicanin jest biwsse a im ne.
roku to ine chotiat dawati kolektu
ksiąc tot hew jest jusz blisko rik
odprawiat Sluzbu na Hali. by Cerkwi
nema ja by byw neraz napisal deszczo
do Redakcyje jak hew naszy krajany
zyjut ale sia stydam by ja ne mozu
pisati po Ruski choc ja Rusnak; i zato
myslaw jem ze sebe na Hanbu wystaw
ju; i tak perepraszaju duze ladni
Pr. Redakcyjo meni sia ne czudowati
sem sia tak duze rospisaw; by ja myslu
odjichati do kraju;

J. Gerent.

Що чувати въ свѣтѣ.

Вплывъ католикôвъ на президента Рузвелта слѣдный вже въ его дѣлахъ. Люде зъ найблизшого окруженя президента увѣрюють, що въ своимъ посланію до слѣдуючого конґресу поручить вôнъ также справу супружихъ розводôвъ въ Сп. Державахъ. Президентъ бажае, щобы розводы були обмежені або зовсѣмъ знесені, бо пôсля его гадки не є се личною справою двохъ особъ, котрі розводять ся зъ собою, але навпаки, належить до справъ, що цѣлôй суспôльности приносять много лиха. Розводы є жереломъ деморалізаціи, убійниками родинного житя и поважною перепоною на шляху умораль нення людства.

Такъ мае говорити президентъ, та тяжко повѣрити, щобы се були его питомі гадки. Мы знаемо, що такъ само говорять католицкі попы и вôдъ многихъ лѣтъ аґітують въ тôмъ напрямѣ, хочь въ Австріи, Италіи, Испаніи и Портуґаліи, де нема розводôвъ, дѣе ся сто разъ бôльша деморалізація, чимъ въ Сп. Державахъ. Поступові елементы аґітують тамъ навѣть що мога за введенемъ розводôвъ, щобы тымъ робомъ привернути моральнôсть мѣжь населенемъ тыхъ краѣвъ.

Отже ясно, що президентъ пôдлягае вплывамъ католицкихъ попôвъ, котрі всегда и всюда ширять назадництво.

Зелѣзницѣ въ Сп. Державахъ, се спра дѣ дôйна корова для капіталістôвъ. Зъ рôчного звѣту головного заряду зелѣзницѣ „Чікаґо, Мілвоке & Ст. Полъ" дознаемо ся, що въ сѣмъ роцѣ мала она 47 міліонôвъ 662 тысячь 728 доляры доходу, а лишень 31 міл., 598 тыс. 174 долярôвъ розходу. Чистый зыскъ властителѣвъ выносить отже 16 міліонôвъ 164 тысячь 554 долярôвъ. Доходы другихъ зелѣзницъ также не меншî. Зелѣзнича компанія „Ачісонъ, Топека & Сента Фе" мала въ тôмъ самôмъ часѣ 23 міліоны 32 тысячѣ 814, а „Ню-Йоркъ Сентралъ Р. Р." 20 міліонôвъ долярôвъ чистого доходу. Якъ бачимо, величезні зыски.

Годить ся также добавити, що доходы зелѣзницъ бôльшають зъ року на рôкъ, коли мѣжь тымъ надвышка доходôвъ Сп. Державъ выносила минувшого року 91 міліонôвъ 287 тысячь 375, а сего року вже лишень 54 міліонôвъ 297 тысячь 667 долярôвъ. Якимъ-же добродѣйствомъ було-бы супротивъ сего выкупно зелѣзницъ на власнôсть державы? Тодѣ держава мала-бы нове жерело доходôвъ, а подорожні менше платили-бъ за ѣзду зелѣзницями и не наражували-бы свого житя на сотнѣ небезпекъ. Нынѣ зелѣзничі товариства уважають на свои доходы, не на безпеку и жите подорожныхъ.

— **Сими** днями покôнчено списъ населеня на Филипинахъ, а его выслѣдокъ подано вже до публичнои вѣдомости. Выходить зъ него, що филипиньскій архіпеляґъ заселяе 6 міліонôвъ 976 тысячь 574 душь — въ тôмъ числѣ 650 тысячь дикунôвъ. Цивілізованыхъ людей живе въ провінціи Кебу 653 тысячѣ 627, въ Кевайтъ 137 тысячь 438, а въ Манилѣ 219 тысячь 941.

Ходить чутка, будьтобы переговоры въ справѣ выкупу монашихъ дôбръ на Филипинахъ черезъ правительство Сп. Державъ розбили ся объ упôръ римскои куріи. Папского нунція Ґвідія, котрый вѣвъ переговоры въ имени Ватикану, вôдкликано до Риму.

Колюмбійске правительство послало до Сп. Державъ свого повновласника, въ особѣ сеньора Дурана, бувшого ґубернатора Панамы, щобы на ново розпочавъ переговоры въ справѣ будовы Панамского каналу. Повновласникъ приѣхавъ оногды до Вашинґтону и сейчасъ приступивъ до дѣла.

Російскій царь приѣхавъ минувшого тыжня до Вѣдня. Цѣсарь Францъ Йосифъ І. выйшовъ противъ него зъ архикнязями ажь на зелѣзничій дворець и витавъ дуже сердечно. Монархове обняли ся и тричи поцѣлувались, почôмъ сѣли оба до кариты и вôдъѣхали до цѣсарскои палаты въ Шенбрунѣ.

Многочисленні товпы народа, якъ телеґрафують до американьскихъ дневникôвъ, дуже зимно витали російского тирана, коли переѣздивъ улицями Вѣдня.. Навѣть дешевыхъ окликôвъ въ его честь не богато гомонѣло.

По ґалевôмъ обѣдѣ въ цѣсарскôй палатѣ выѣхали монархове на польоване до Стиріи, де буде мабуть обговорена мѣжь ними балканьска справа, изъ за котрои вôдбуваеся сей зъѣздъ. Почуемо незабаромъ, що они тамъ порѣшать, хочь нема сумнѣву, що нѣчого доброго не выйде зъ ихъ зъѣзду.

Дня 3. с. м. телеґрафують зъ Вѣдня: „Цѣсарь Францъ Йосифъ І. и царь Никола ІІ. замешкали въ замку Мурцштаґъ, въ Стиріи. Лѣсъ, въ котрôмъ они полюютъ и дороги, якй ведуть до него, гутсо обсаджені тайною поліціею и жандармами. Очевидно лякають ся о жите царя и бережуть его передъ заговоромъ.

На Угорщинѣ варить ся дальше. Въ парляментѣ иде буча за бучою, мѣжь народомъ ширить ся революційный духъ, а мѣжь угорскими дипльоматами не можуть навѣть найти такого, щобы пôднявъ ся утворити нове міністерство. Цѣсарь поручивъ сю місію звѣсному катови Хорватôвъ, ґрафови Куенъ Гедерварому, але той не може дôйти до ладу зъ опозиціею и просивъ оногды о димісію. Увидѣвъ се сердега, що зъ Мадярами не такъ легка справа, якъ зъ Хорватами, котрыхъ гнобивъ, переслѣдувавъ и убивавъ сотками за часôвъ свого урядованя на становищи намѣсника Хорваціи.

— Въ Будапештѣ прійшло минувшого тыжня до ґрôзныхъ робôтничихъ заворушень. Поліція убила и покалѣчила богато особъ.

Волосе встае на головѣ, коли читаемо донесеня зъ поля борбы въ Македоніи. Турки прямо каженѣють! Передъ кôлькома днями знову спалили они и знищили до нащадку цѣле мѣсто Разлоґъ, а христіяньске населене вырѣзали до ноги. Загаломъ мало тамъ згинути зъ рукъ Туркôвъ 3200 христіянъ. Лишень 10 вспѣло уратувати жите.

Дописуватель анґлійского дневника „Daily Mail" потверджуе всѣ ті вѣсти. Каже вôнъ, що Турки гôршь звѣрѣвъ знущають ся надъ безталанными Македонцями. Найбôльше жорстокимъ е ихъ поведене супротивъ женщинъ. Турецкі жовнѣри знасилюють ихъ, вырѣзують имъ груди и калѣчать въ страшный способъ. Дописуватель кôнчить, що прямо не всилѣ описати всѣхъ турецкихъ звѣрствъ.

Дня 2 с. м. звело болгарске вôйско крсваву борбу зъ Турками, що въ погони за повстанцями переступили границю. По обохъ сторонахъ мало полячи сотки борцѣвъ.

Дотеперѣшне анґлійске міністерство подало ся до димісіи, котру король принявъ. Сими днями мае уконституовати ся новый кабінетъ.

Франція послала свое вôйско до Мароко, щобы подавити тамъ революцію и... бôльше не выпустити его изъ своихъ рукъ. Дотеперѣшный султанъ буде й на дальше панувати въ Мароко, але его держава перейде пôдъ протекторатъ Франціи. Мѣжь Нѣмеччиною, Анґліею, Италіею, Испаніею и Франціею прійшло вже въ тôй справѣ до згоды. — Такимъ робомъ тратить Мароко свою независимôсть.

Въ Сербіи вôдбули ся выборы скупштины (парляменту) при чôмъ побѣдили ліберали, але й поступові та революційні елементы здобули поважне число мандатôвъ. Выбрано загаломъ 15. ліберальôвъ, 8. радикалôвъ и 2. соціялістôвъ. Нововыбрані послы, се переважно найвызначнѣйші дѣячѣ въ Сербіи, проводирѣ партій и політичныхъ сторонництвъ.

70 пословъ анґлійского парляменту выбирае ся дня 25 с. м. въ гостину до французкихъ депутованыхъ (пословъ) въ Парижи. Представителѣ обохъ великихъ народôвъ обговорять при тôй нагодѣ много важныхъ пытань, котрі разъ на все-гда помирять и зближать Анґлію до Франціи.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касієръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. касієра..........И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ..........Priceburg, Pa.
Мих. Пачута..........Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ..........Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь..........McKeesport, Pa.
Андрей Доболь..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ..........Yonkers, N.Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J. К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „ Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центôвъ на мѣсяць Союзъ платитъ 600 доляр͡ôвъ посмертного за мужа, а 300 доляр͡ôвъ за жену и другій запомоги въ разѣ инныхъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашй дѣти за таньшй грошѣ якь де инде а посмертне за нихъ достанете бôльше якъ деинде.

Члены „Союза“, котрй пишуть самй до Редакціи про змѣну своеи адресы мусять всегда написати до которого вôддѣлу „Союза“ належать и якъ той вôддѣлъ называеся.

До „Союза“ безъ вступного буде ся прiймати въ Октобрѣ новыхъ членôвъ въ вѣцѣ до 35 лѣтъ, а за половину вступного въ вѣцѣ вôдъ 35 до 45 лѣтъ.

Панове мѣсецевй секретарѣ Союза! Просимо Васъ подавати намъ по кождôмъ мітинґу адресы новыхъ членôвъ, змѣны членôвъ старыхъ и списъ тыхъ котрымъ треба Свободу застановити.

Редакція.

Иванъ Дзятко
секретарь братства св. Петра и Павла и Р. Н. Союза въ Mt. Carmel, Pa. вже через 6 лѣтъ. Походить зъ Угорщины, села Ке Поруба, земплиньской столицѣ. Прийшовъ до Америки 1885 року, мае лѣтъ 33. Єсть углекопомъ.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

☦

Антôнъ Андрецъ лѣтъ 2, сынъ Филипа Андрецъ и членъ Р. Н. Союза въ Ford City, Pa. вôд. 63, упокоивъ ся 21. Септембра 1903.

Вѣчная память!

Квітъ

на пятнайцять доляр͡ôвъ, котрй мы низше пôдписанй отримали яко посмертну запомогу по нашôмъ сынѣ Петрѣ зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Plymouth, Pa. 28. Септембра, 1903.

Иванъ и Марія Ґоуръ
СВѢДКИ. Стефанъ Прибышъ, пред. Стефанъ Гриньхъ, секр.
(Печать вôддѣлу 46.)

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Нове братство.

Въ Hastings, N. Y. заложивъ ся новый Союзъ. Числить 20 членôвъ. Славно!

Читайте.

Братство св. Арх. Михаила въ Yatesboro, Pa. буде принимати новыхъ членôвъ въ Октобру до 35 рокôвъ безъ вступного. Хто заплатить одного доляра той буде такимъ членомъ братства якъ кождый другій членъ.

За урядъ братства
Петро Шевчикъ, предсѣдатель.

Рôчный мітинґъ

братства св. Йоана Хрестителя въ Desloge, Mo. вôдбуде ся дня 11. Октобра. На мітинґу буде ся выбирати новый урядъ. Членъ, котрый не прійде на мітинґъ заплатить $1.00 кары. Члены зъ Chicago, Trenton (Ill.), Rathmel, Pa., St. Louis, Bonne Terre и S. Francisco, Mo. могуть посилати мѣсячне на руки предсѣдателя або секретаря.

Хто заплатить $1.25 зôстане повнымъ членомъ.

И. Ґалайда, секретарь.
Box 23, — Desloge, Mo.

Братство

св. П. и П. въ Plymouth, Pa. вôддѣлъ Р. Н. Союза 46, буде мати мітинґъ дня 11 Октобра 1903. До братства прійдемо васъ до 35 лѣтъ за $1.25 вступного, до 45 лѣтъ за $2.00 вступного. До Союза до 35 лѣтъ безъ вступного, до 45 лѣтъ за половину. Приступайте всѣ мущины, жены и дѣти.

Ст. Гриньхъ, секретарь.

Надзвычайный мітинґъ

братства св. Николая въ Ford City, Pa. вôддѣлъ 63, вôдбуде ся 11-го Октобра. Новыхъ членôвъ прійдемо до братства за пôвъ вступного а до Союза вôдъ 16 до 35 лѣтъ безъ вступного а вôдъ 35 до 45 за половину вступного. Приходѣть на мітинґъ всѣ хто еще не належить до братства анѣ до Союза. УРЯДЪ БРАТСТВА.

Безъ вступного

до братства и Союза буде принимати братство св. Йоана Хрестителя новыхъ членôвъ дня 18-ого Октобра 1903 въ Scottdale, Pa. Мітинґъ буде въ домѣ п. Петра Куленича о 2-ôй пополудни. На сей мітинґъ кождый членъ мае ся явити.

Теодоръ Ярошъ, секретарь.

Оголошене.

Подаемо до вѣдомости, що наше братство св. Арх. Михаила въ Chester, Pa. буде отримувати мітинґи кождои другои Недѣлѣ по першôмъ о 2-ôй годинѣ пополудни въ домѣ п. Гр. Левчика 224 Ward St. Просимо, щобы кождый членъ приходивъ на мітинґъ. Въ мѣсяцю Октобру будемо принимати безъ вступного и до братства и до Союза. Русины зъ Chester и околицѣ приступайте до насъ громадно собѣ на користь а Руси на славу!

Ив Яворскій, предс.,
Стеф Товстякъ, заст.,
Теод. Мицавка, секр.,
Гр. Левчикъ, касієръ.

Памятайте,

що братство св. Ар. Михаила въ Elmira Heights, N. Y. буде принимати новыхъ членôвъ вôдъ 16 до 35 лѣтъ безъ вступного. Приступайте сейчасъ. За 70 центôвъ на мѣсяць платить Союзъ $600. посмертного за мужа а $300 за жену. Записуйте также дѣти. Мітинґи вôдбуваются ся въ першу Недѣлю по 20-ôмъ въ гали парафіяльнôй о 2-ôй пополудни.

Мовчанъ К. предсѣд.
Тарбай Ив. секретарь.
Панила Дм. касієръ.

Филадельфійскй Русины!

Мітинґи тутешного братства и Р. Н. Союза вôдбуваютъ ся всегда въ другу недѣлю по першôмъ о 2-ôй пополудни пôдъ нумеромъ 505 S. Front St. Въ Октобрѣ будемо принимати безъ вступного. Горнѣть ся до купи, приступайте до насъ. Кôлько тутъ Русинôвъ а рускй орґанізаціи тутешнй такй слабй. Чиѣвъ все будете ся пхати межь Словакôвъ та Полякôвъ?

С. Бурдзякъ, предсѣдатель.

Просимо всѣхъ

мѣсецевыхъ секретарѣвъ Руск. Нар. Союза, щобы намъ прислали чимъ скорше свои фотоґрафіи а також написали якъ котрый довго есть секретаремъ, скôлько мае лѣтъ, звôдки походить и чимъ занимае ся.

Редакція Свободы.

Церковне свято.

Подаемъ до вѣдомости, що дня 14-го Октобра с. р. въ день Покрова Пресв. Богородицѣ вôдбуде ся посвячене иконостаса, кивота, жертвенника и образôвъ рускои церкви въ Рамей, Па.; въ тôмъ дни буде святкувати рамейска парафія свои десятьлѣтный ювилей истнованя своеи церкви. — На тô торжества запрошуесь сердечно всѣхъ вѣрныхъ Русинôвъ и Русинки зъ окрестности, якъ также всѣ мѣсцевй и позамѣсцевй Братства та Сполки.

Въ имени церковнои рады:
о. П. Понятишинъ, мѣсц. душпастырь,
Михайло Барна,
Николай Лазоришакъ.

Игн. Станчакъ и Ив. Данковскій
заприсяженй колекторы
маютъ право збирати добровôльнй жертвы на маючу ся будовати руску церковь въ CARNEGIE, PA. Просимо всѣхъ братôвъ Русинôвъ не опустити нашихъ колекторôвъ зъ порожною рукою а Господь Богъ надгородить Васъ за се сторицею.

Комітетъ церковный:
Ст. Серединьскій. предсѣдатель,
Ив. Адзима, заступникъ,
Ст. Сембратъ, касієръ,
Арс. Патрошъ. секретарь.

Читайте!

Въ Пасейку, Н. Дз. устроюе Сестричне Братство св. Варвары ДРУГІЙ ВЕЛИКІЙ БАЛЬ въ Суботу 24 Октобра 1903 въ Гали п. Ковальчика 86 2nd St. Початокъ о годинѣ 12 въ полудне. Музыка першои класы. Вступъ вôдъ особы 25 ц. Запрашае всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои участи. Котра дѣвчина або жена зголосить ся на бало до секретаря Ивана Шафрана, то буде принята до братства сестричного безъ вступного! Дятого повинні всѣ, котрй еще не належать, зголосити ся. Наше братство числить вже 90 членкины!

КОМІТЕТЪ.

Оголошене.

Руске братство св. Арх. Михаила въ St. Louis, Mo. вôддѣлъ Союза 14, устроюе Першій Великій Баль въ Суботу дня 10-ого Октобра 1903 въ St. George Гали, Third and St. George St.

Початокъ о годинѣ 7. вечеръ.

Вступъ вôдъ особы 25 центôвъ. На той Баль повиненъ явити ся кождый членъ братства. Запрашаемо також всѣхъ Русинôвъ зъ St. Louis и околицѣ до якъ найчисленнѣйшои участи.

За Урядъ братства:
Т. Ябчанка, предсѣдатель,
И. Курила, касієръ,
Гр. Копча, секретарь.

Великій Баль

устроюе бр. св. Василія Вел. въ Прайсбургу, Па. дня 17. Октобра 1903 въ гали Д. Хомика. Початокъ о 9-ôй годинѣ рано. Вступъ безплатный. На балю будуть принимати новыхъ членôвъ до братства и до Союза (до 35 лѣтъ) безъ вступного.

УРЯДЪ БРАТСКІЙ.

Кожде братство

повинно мати книжку для опѣкуна хорыхъ, одну або бôльше, для записованя коли, хто захорувавъ и якъ довго бувъ хорый. Таку книжку можете достати въ Ред. „Свободы“. Одна коштуе доляра. Грошѣ присылайте напередъ.

SVOBODA
Box 353, SCRANTON, PA.

Дальшй жертвы на руску бурсу въ Сяноцѣ, Галичина, зложили:

о. Д. Добротворъ зъ Troy, N. Y.	2.50
Андрей Ґела зъ Scranton, Pa.	1.00
Вже квітована сума	26.83
Зôбрано доси	$30.33

Посылайте жертвы на адресу:
Wasil Hrishko,
520 Emmett St., SCRANTON, PA.

Читай и добре уважай, бо таку новину читати заразъ не будешь.

Не разъ не два чуемо, що когось забило при роботѣ, та що не було его за що похоронити. Зъ другои знову стороны чуемо неразъ, що сли когось нещасте спôткало и вôнъ умеръ то его дуже красно и по христіяньски поховали, що на его похоронѣ було богато людей и братствъ а до того всего его позôставша родина достала ще якйсь грошѣ. Звôдкижъ тая рôжниця? Послухайте, а я вамъ скажу. Той першій се такій, що якъ прийшовъ до Америки и дôставъ роботу, то мысливъ що то вже все, що ему бôльше вже нѣчого не треба, бодай було на пайнтъ пива то гопъ! Але кажуть, що бѣда не ходить по лѣсѣ тôлько все по людяхъ, такъ само и зъ тымъ чоловѣкомъ. Погулявъ, погулявъ, ажь трафилось ему гдесь пôти на весѣле або на хрестины, тамъ добре ся забавивъ а коли вертавъ назадъ домôвъ тренъ его забивъ и по всему. Прийшло до похорону а тутъ нема за що похоронити. А чому? Во за житя гулявъ а о завтрѣшнôмъ дни не думавъ. А той другой робивъ цѣлкомъ инакше. Вôнъ прийшовши до Америки, и дôставши роботу, заразъ змѣркувавъ, що то ще не все. Ему прійшло на гадку, що то буде завтра або позавтра? И роздумавши надъ всѣмъ, що робити? Скоро тôлько зашпарувавъ собѣ пару центôвъ пôйшовъ заразъ до Братства и давъ ся забезпечити а коли случилось зъ нимъ нещасте, умеръ, то було его за що красно и похристіяньски похоронити а его родина достала ще пару центôвъ. Теперь заходить пытане на которого мѣсци зъ тыхъ двохъ хотѣли бы мы бути? Каждый скаже, що на того, котрый бувъ заасекурованый. И я такъ кажу. Але питаю ся васъ, братя, чи всѣ вы такъ робите якъ той, що бувъ заасекурованый? Якась часть такъ, але бôльша часть поступае такъ якъ той першій. Не робѣть такъ братя, змѣнѣть свое поступоване, божь каждый зъ васъ видить, що не выстарчить тôлько пиво пити, але треба ще о завтрѣшнôмъ дни подумати а думати такъ, щобы каждый бувъ забезпеченый. Теперь въ Октобрѣ принимають по цѣлôй Америцѣ новыхъ членôвъ до Союза безъ вступного отже есть добра нагода тôлько треба зъ неи скористати. Въ Союзѣ за 70 ц. дôстанете 600 дол. посмертного. Про те Братя Русины, котрй еще не забезпеченй, котрй еще не належите до Союза не вôдкладайте довше, але заразъ дайте ся записати до Союза.

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

Американьскй паперы.

Юнайтедъ Стейтсъ Дистриктъ Кортъ надъ почтою въ Скрентонѣ засѣдае майже кождого дня въ роцѣ и выдае паперы. Хто хоче дôстати паперы може прийти зô свѣдками до сего корту и дôстати паперы таки того самого дня. Потреба однакъ повѣдомити о своимъ приходѣ впередъ клярка E. R. W. Searle, Federal Bldg., Scranton, Pa., щобы вôнъ мôгъ все приготовити до переслуханя.

Купуйте книжки!

Американьскій шляхтичь	15
Весела книжочка зъ образками	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ історіи російскои православнои місіи въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Казка про жида	10
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Якъ повставъ свѣтъ?	15

☞ Хто передъ Новымъ Рокомъ пришле намъ пôвтора доляра ($1.50) на повысшй книжочки, тому вышлемо всѣ 16 книжочокъ и оплатимо почту.

КНИЖКИ

!ПО ЗНИЖЕНÔЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Альманахъ	50
Буря, драма Островского	50
Багнітки	10
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	50
Вільгельмъ Тель, драма	35
Варвара, драма	30
Вôдродженє Толстого	1.50
Вôзникъ Геншель	75
Въ темрявѣ, драма	15
Викъ (1798—1898)	1.50
Львôвска духовна семинарія	25
Ловы	5
Лихій попутавъ	20
Лихй люде, Мирного	40
Людвикъ Фаєрбахъ	25
Маруся	20
Метелики	50
Маруся Богуславка	10
Мôй измарагдъ	100
Матеріялы до украиньско-рускои етноґрафіи (3 томы) по	100
Молодый вѣкъ Одинця	50
Моноґрафіи Костомарова	50
Маніфестъ комуністичнои партіи	20
Мелійска Венера	15
Молитвеникъ	50
Осанна	50
Морозенко Мирного	35
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Народ. календарь Просвѣты 1900, 1901 и 1902	5
Народ. календарь Просвѣты 1903	10
Новй и перемѣннй звѣзды	5
Нападъ на млынъ	10
Національне питанє въ Норвеґіи	5
Не той ставъ	25
Народнй оповѣданя Марка Вовчка	25
Нетлѣ	25
Непропаща сила	10
Народнôсть и єѣ початки	15
Недоспѣвана пѣсня	15
Небо, Флямаріона	50
Нечитальникъ и другй оповѣданя	50
Надельмаєръ, апостолъ свободы	10
Нагула	10
На чужинѣ	10
„Наука“ рôчникъ зъ 1878 р.	3.00
Начала физики	10
На послуханє до Вѣдня	10
Народнй думы	10
Некультурна	15
Наша родина	50
Нарисъ однои добы	10
Отношенія обрядовй въ схôднôй Галичинѣ	25
Оповѣданя зъ всесвѣтнои історіи 3 томы по	50
Оповѣданя Коцюбиньского	10

(Дальше буде.)

Повысшй книжки маємо тôлько въ однôмъ або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Си книжки, котрй понизше списанй можете всегда дôстати!

Абу Касимовй капцѣ	30
Апостолы и Евангелія	35
Библія мала	30
Библія велика	50
Букварь рускій	25
Граматика руска	25
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды зъ поля статистики	10
Енеїда Котляревского	50
Зъ села, оповѣданя	10
Записки школяра	20
Забобоны та ворожбитство	20
И мы въ Европѣ	10
Иванъ Гусъ	5
Кльод Ґе	5
Карбы	25
Каштанка	5
Казки Андерсена	25
Календарь „Союза“ (1903)	25
Катехизмъ	10
Лисъ Микита	50
Микола Палкинъ	10
Микола Костомаровъ	5
Малый Робінзонъ	10
Народъ въ неволѣ	10
Новомодный спѣваникъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Оповѣданя Стороженка	10
Пѣснословець	50
Пригоды Донъ-Кихота	40
Ревізоръ зъ Петербурга	30
Русины пряшôвскои епархіи	35
Рускій спѣваникъ	40
Судный день	50
Сѣмъ казокъ	50
Словаки чи Русины?	25
Стежечка въ рай	50
Хлопскй пѣсни	10
Читанка трета	40
Яблочникарь, комедія	15
Шейкспіръ въ повѣстяхъ	10

(Дальше буде)

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы“.

Всѣ попереднй списы и цѣнники книжокъ суть неважнй.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму меньшу якъ доляра не принимае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Книжки повысше вписанй высилаємо сейчасъ по одержаню замовленя.

— Хочете, щобы вашѣ грошѣ безпечно и скоро були высланѣ до старого краю, то вышлѣть ихъ до John Nemeth, 457 Washington St. New York. N. Y.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ кревныхъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошенє напередъ.

Где єсть!

Анна Сичь родомъ зъ Комлоски, земплинськои столицѣ. Має лѣтъ 38, чорнѣ очи и волосе. На переднѣ въ горѣ не має зубôвъ. Має при собѣ десятьмѣсячну дитину. Хто бы знавъ о нѣй, зволить написати на адресу:

George Zarika
228 West Vine St.
Shamokin, Pa.

Русины

умѣючѣ читати и писати по руски, польски, нѣмецки и троха по англійски шукає вôдповѣдного заняття. Близшихъ пояснень удѣляє Редакція „Свободы“.

Дякъ

въ теноровымъ голосомъ, учивъ ся въ Перемыскôмъ институтѣ 2 роки. Розумѣє спѣвъ нотный, добрій спѣдоцтва и письмо. Має лѣтъ 29, самотный. Шукає посады.

D. Kurywczak,
495 Third St.
Albany, N. Y.

Хочешь читати дещо веселого и насмѣятись?
Купи собѣ „Комара“.
Три старѣ рôчники коштують лишь $3.50.
Оденъ рôчникъ $1.25.
Хто хоче доставати „Комара“ що два тыжднѣ черезъ оденъ рôкъ, нехай запше 2 долары на адресу:

„Комар“,
Собѣщина ч. 8.,
Львôв, Austria, Galicia.

Тамъ можете достати такожъ слѣдуючѣ книжки:

Календарь „Комара“ на рôкъ 1903	15ц.
Новомодный Спѣванникъ	20 „
Деканы въ горъ	15 „

СИМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Зайдий ся до Митренко;
Готель, виски, пиво має,
Повнѣ селянки доливає.
Є цигара, є и геля
На мѣхинѣ, на забавы:
Тамъ поснѣдань, погуляешь,
Вгуслѣ весело играешь, —
А що вышьешь, то вынй брате,
Пôде дальше, якъ у хатѣ!

Памятайте Русины, що Русинка
МАРІЯ ЛУЧКОВЕЦЬ
має гарно урядженый ГОТЕЛЬ на розѣ Independence & Vine Str. Nr. 717 въ ШАМОКІНЪ, ПА.

Тамъ вабавитесь, амъ ницо,
Въ неи добра „виска“, пиво,
Вино, коняк и цигара
Й господиня гарна, жвава.

!КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записованя мѣсячнои колекты и другихъ жертвъ на вашу школу, церковь, парафію и т. д. Можете ихъ достати по цѣнѣ 7 центôвъ за одну. Такѣ книжочки повинна кожда парафія роздати своимъ членамъ. Кождый парафіянинъ повиненъ мати таку книжочку, тогды буде знати, що тѣ грошѣ якѣ вôнъ заплативъ на церковь и т. и. ему не пропадуть.

БЛЯНКЕТЫ на метрики хресту, вѣнчаня и похорону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

БРАТСКИ оѣкуны хорыхъ повиннѣ мати книжки для записованя колп хто захорувавъ, на яку слабость и т. д. Одна книжка коштує одного доляря.

— SVOBODA, —
Box 353,
SCRANTON, PA.

— Хочете безпечно и скоро заѣхати до старого краю, або спровадити родину зъ краю, купѣть собѣ шифкарту вѣдъ John-a Nemeth-a, 457 Washington St. NewYork, N.Y.

Коли бажаете выставити гарный нагробникъ на могилѣ помершихъ але дорогихъ Вамъ особъ, то напишѣть до насъ по илюстрованый цѣнникъ хрестôвъ. Нашѣ хресты є сильнѣ, гарнѣ и моднѣ. — Прекрасно выкôнченѣ, украшенѣ срѣбломъ або позолочуванѣ.

Зъ розпятемъ Христа и зъ вôдливаными буквами такъ зъ надписею номерного, якои лише захочете.

Адресуйте:
N. Y. Cemetery Monumental Co.
Punxutawney, Pa.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ.—
4 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Его офіс въ Scranton, Pa. є на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣздже тôльки кождого понедѣлка и четверга вôдъ години 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскѣ зо повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто має справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ буяъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Вôдъ контракты, правнѣ папери и повномочія.

ВАЖНА НОВИНА.

DR. SAGAMORE

вôдзываесь до хорыхъ и здоровыхъ. Уважайте на себе, не занедбуйте доброи спосôбности. Въ Карбонделѣ, Арчболдѣ и Пеквилѣ хорѣ и стратившѣ надѣю вôстали уздоровленѣ черезъ лѣкарѣвъ, що лѣчать зѣлемъ и корѣнями. Тѣ докторы ґарантують вылѣчене, если слабость не є невылѣчима. Безъ вгляду на се, яка є ваша слабость прийдѣть до нихъ до великого шатра въ Олифантѣ. Они дадуть вамъ пораду задармо, а жадають заплаты лишь за медицину, котра есть потрѣбна до вашого вылѣченя.

Ванеґо

є знаменитымъ лѣкомъ на

Мелянхолію,
Нечисту кровь,
Бесcонницю,
Руматизмъ,
Нервовôсть,
Болѣ въ крижахъ,
Хоробы печѣнокъ,
Спарене,
Диспепсію,
Вôль головы,
Занечищеный жолудокъ,
Бракъ апетиту,
Печене коло серця,
Невральгію,
Слабости почокъ,
Затвердженє,
Нестравнôсть,
Хоробы жѣночѣ,

и взагалѣ всѣ хоробы, нотрыхъ причиною

Зôпсованый жолудокъ,
Нездорова печѣнка,
або Хорѣ почки.

Ванеґо є одинокимъ лѣкомъ на слабости почокъ, мѣхура, помагаючи почкамъ выдѣляти квасъ, уздоровляє зъ руматизму. Лѣчене не всегда настунає сейчасъ, але хто уживає сего лѣку Природы може бути певнымъ уздоровленя. Слабости почокъ суть рôжнѣ и небезпечнѣ. Познати ихъ по болю въ крижахъ и головѣ, по горячцѣ, напухненю лиця, бѣгунцѣ, зимныхъ потахъ и т. д. Часто кôнчать ся они смертію.

Всѣ тѣ слабости лѣчить Wanego.

Цѣна за фляшку $1.00.

Ванеґо Славный Чиститель Крови.

Чи ваша печѣнка здорова?

Чи може хора якъ 95 процентъ всѣхъ людей?

Лежить вона на правôмъ боцѣ тѣла.

Хто має хору печѣнку, того жите є справдѣ нещасливе.

Хоробы Механикôвъ

занятыхъ въ малярствѣ, друкарствѣ, пломберы, майнеры и др. часто хорують на параліжъ внутрностей и другѣ тяжкѣ недуги. Ванеґо є презервативою и лѣкомъ на ватроене мінералами.

Слова правды.

Черезъ ужите
Дра Саґамора
Лѣковъ Природы.

Будете довше жити, чути ся лѣпше и выглядати веселѣйше.

Чомужъ не спробувати.

Теперь
Court st. and Diamond Ave.
North Scranton, Pa.

Гей Русини! чи знаете вы дорогу до доброго и дешевого купна? Она веде просто до

Юрія Хияка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и найбогатшій сторъ зъ убранями. Купите добрѣ „шифкарту“ и скоро и безпечно вышле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте одначь, що то якое-все — нѣ! Вôнъ має що найраддъ лѣпшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлью.

Така выгôдна рѣчь, котру такъ дешево можете купити, выплатить ся кождому мущинѣ, що має волосе на головѣ. Вôнъ обтрижесь нею 3 до 4 разы а вже машинка выплатить ся ему и цѣлѣ рѣкы може стричь ся нею дармо.

Добру машинку до стриженя пошлемо Вамъ за 75 центôвъ.

Лѣпша машинка, якою можете стричь волосе нижче або высше, якъ лишь захочете, коштує $1.45. До кождои машинки додамо даромъ одну красну рѣчь.

Замовленя шлѣть до:

S. Keltonik
PUNXUTAWNEY, PA.

Длячого маете удаватись до чужихъ, если

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ,

Судія покою и публичный нотарь,

Залагоджує всякѣ судовѣ справы, контракты спадки, выробляє повномочія и контракты купна въ Галичинѣ и Княжествѣ Познаньскôмъ.

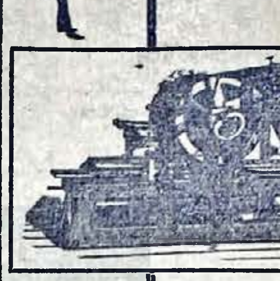
Посылає грошѣ до всѣхъ частей свѣта по цѣнахъ курсу.

Продає шифкарты на всѣ пароходы до всякои мѣсцевости въ краю и назадъ.

Real Estate. Продає домы, лоты и помѣчає грошѣ на будову домôвъ. Асекурує вôдъ огня въ найлѣпшихъ компаніяхъ.

VICTOR WILUSZ
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Друкарня „Свободы“

ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выгравки, представленя,
ПАПЕРЫ листовѣ,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскѣ,
КНИГИ параф. и братскѣ,
КНИЖКИ колекторскѣ, братскѣ и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскѣ

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: SVOBODA,
BOX 353, SCRANTON, PA.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказує, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компаніи, купують зô своего власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою $4,000.00

Заряджують нимъ:
Н. Габура, М. Колодѣй и М. Пелякъ.

Майнерскѣ годинки.

ОДИНОКѢ ГОДИНКИ ВÔДПОВѢДНѢ ДЛЯ МАЙНЕРÔВЪ И ИН. РОБОТНИКÔВЪ

Ся годинка має дуже сильный силвериновый верхъ а въ середину надзвычайно грубе скло. Верхня часть може бути вôдшрубована, але нижна часть есть зроблена зъ одного кусня и не отвирає ся. Въ наслѣдокъ сего нѣ порохъ, нѣ вода, нѣ вохкôсть не могуть ся достати до середины годинки, черезъ що тая годинка є бôльше тревала якъ кожда друга. Верхъ годинки вытримає тиснене 800 фунтôвъ и є гарантована, що затримає свою барву якъ довго будете жити.

Осередокъ годинки є дуже гарный въ 7 камѣнцями и гарантованый на 5 лѣтъ, а при увазнôмъ обходженю ся не зôпсує ся до кôнця житя. Цѣна лишь $3.25. Зъ спеціяльнымъ осередкомъ, що має 17 камѣнцѣвъ $4.25. Зъ осередкомъ Elgin гарантованымъ на 25 лѣтъ $6.25.

Ту саму годинку можете достати зъ срѣбнымъ верхомъ.

Нема лѣпшои годинки для майнерôвъ и другихъ робôтникôвъ.

C. J. KAPOUN,
1015½ Collins St., JOLIET, ILL.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Трометтеръ)
при Родниковôмъ ринку въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы приладженѣ на европейскій спосôбъ, дуже смачно. Услуга солидна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 50 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

— Хочете правовати ся, выставити кому повномочіе, купити або продати маєтокъ, дѣстати спадокъ, екзекутовати гроші вôдъ довжникôвъ або увôльнити ся вôдъ войсковои екзекуціи, пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вôнъ вамъ всьо зробить якъ найлѣпше и скоро.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— ВЪ —
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѣ потрѣбнѣ рѣчѣ до житя. якъ также можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.

Посылає также ґрошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и безпечно.

Продає шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солидного Ивана Ґлову.

ELMER HEFFELINGER,

Аґентъ вôдъ продажи ґрунту въ SHAMOKIN, PA.

Загальный Аґентъ вôдъ продажи „лотôвъ“ въ

Marion Heights.

Въ прекраснôмъ положеню и найлѣпшôмъ мѣсци для майнерôвъ до будовы своихъ власныхъ помешкань. Центромъ богато великихъ углевыхъ копалень, котрѣ дають занятє бôльше якъ сѣмъ тысячь робôтникамъ, доросльмъ и хлопцямъ. Быстрый потôкъ плыве попередъ кождыхъ „лотôвъ“. Тамъ есть вже побудовано богато домôвъ. Нова школа засмотрена въ найновѣйши меблѣ, въ якôй учить двохъ учителѣвъ.

Marion Heights есть на Greenough трактѣ, и одинокій ґрунтъ до продажи мѣжъ Shamokin а Mt. Carmel.

Докладне вôддалене вôдъ слѣдуючихъ копалень углевыхъ, котрыхъ много можна бачити въ мѣста:

Greenough, въ мѣстѣ	1½ милѣ вôдъ Pennsylvania,	2¾ милѣ вôдъ Colbert,
1 миля вôдъ Natalie,	1½ м. вôдъ Richeros No 4 Slope,	3 милѣ вôдъ Richards,
1 миля вôдъ Scott,	2 милѣ вôдъ Sioux,	3 милѣ вôдъ Locust Spring,
1¼ милѣ вôдъ Hickory Ridge,	2½ м. вôдъ Hickory Swamp	3 милѣ вôдъ Alaska.

Дежь инде, въ якôмъ лѣпшôмъ мѣсци може майнеръ осѣсти, щобы мавъ такъ близько и пôдъ рукою майны?!

Повѣтре здорове и вôджививлюче. Вода чиста въ великôмъ засобѣ а околиця прекрасна.

Кождый, хто може заощадити десять центôвъ денно, може купити собѣ лотъ на Marion Heights на мѣсячну выплату.